

נייער פארקלארונג

№ 255 | Łódź, Poniedziałek, 4 listopada 1935 | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטיאג, 4טן נאוועמבער, 1935 | № 255

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

א באמבע האט אריינגעפאלען

אין חרוב געמאכט די אלטע, היסטארישע לעמבערגער שוהל דער אטענטאט — פועל-יוצא פון ענדעקישער העצע

לעמבערג, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט)
היינט האט ער א זינגער האט מען אריינגעווארפען א באמבע אין דער אלטער שוהל אויף דער שיינאכא-גאס. די שוהל איז אינגאנצען חרוב געווארען. עס זענען ארויסגעריסען געווארען די טירען, פענסטער א.א.וו.
דעם באמבען-ווארפער האט מען נישט געפאסן.
ווי מ'רעכענט, איז די סיבה פונעם אטענטאט פאל געדעקט.

מיט 2 יאהר צוריק איז בעת א געשעעניש צווישען אונטערזעצטן - שיפורים, צוליב א נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס. דער, וואס וואל איהם האבען דערהערשט, אונטערזעצטן צווישען דעם נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס. דער, וואס וואל איהם האבען דערהערשט, אונטערזעצטן צווישען דעם נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס.

אונטערזעצטן צווישען דעם נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס. דער, וואס וואל איהם האבען דערהערשט, אונטערזעצטן צווישען דעם נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס.

אונטערזעצטן צווישען דעם נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס. דער, וואס וואל איהם האבען דערהערשט, אונטערזעצטן צווישען דעם נאסערפריי, דער-הויפט געווארען דער ענדעקישער סטודענט גראטש קאסאס.

גריכענלאנד — מאנארכיסטיש

95 פראצענט שטימען זענען אפגעגעבען געווארן פארן קעניג

אטען, 3 (ס.טעל.)
2 טעג פריער, ערב דעם פלעביאטיש, האט די רעגירונג ארויסגעפירט מאסען-ארעסטן צווישען די אפאזיצאנערען, אזוי, אז די אויף דער פרינציפאלער איבערגענומען דורך וויאטורעוואלעווער-שאסען פון די מאנארכיסטען, אלס צייכען פון דעם קעניג פארן קעניג.

אטען, 3 (ס.טעל.)
דיפויאציאנע רעוואלטאטען פון דעם היינט אדורכגעפירטע פלעביאטיש, זענען אין אטען האבען אויף 44 טויזנט אפגעגעבענע שטימען, נעשטימט פאר דער מאנארכיע 42.700 מאן אין פירע האבען פון 6.811 מאן 6.400 גע-שטימט פאר דער מאנארכיע.

אטען, 3 (ס.טעל.)
דיפויאציאנע רעוואלטאטען פון דעם היינט אדורכגעפירטע פלעביאטיש, זענען אין אטען האבען אויף 44 טויזנט אפגעגעבענע שטימען, נעשטימט פאר דער מאנארכיע 42.700 מאן אין פירע האבען פון 6.811 מאן 6.400 גע-שטימט פאר דער מאנארכיע.

און גערינג רעדט...

אפגעשעלענדיג זיך אויף דעם ענין-מעמל, האט ער צ. א. געזאגט, ווערנדיג זיך אויף צד-רעס פון פראנקרייך:
„מיר פארדערן נישט פון פראנקרייך קיין שום אנדערע זאכען, ווי נאר שלום. איך בין זיכער, אז פונקט אזוי ווי דאס דייטשע פאלק וויל שלום, אזוי ווינשט עס זיך אויך דאס פראנצויזישע פאלק.“

בערלין, 3 (ס.טעל.)
אין א רעדע, וואס דער פריישישער פרעמיער-מער, האט נעכטען געהאלטען פאר סאראב-קענע קיזילענגערבער, האט ער צ. א. געזאגט:
„דער קאנצלער וועט פון זיין זייט טון אלץ לטובה די ארבייטער. איצט איז עס שוין א סך לייכטער, ווייל דייטשלאנד איז שוין איצט נישט קיין אומגעוואלפנט פאלק...“

די אונטערזעצטן פון דער חרוב וועט אדורכ-געפירט ווערען מיט א זעלטענער האסטיגקייט, מיט א מערקווארדיגער גערינגער-פראדעקטע געפלינקייט, אזוי, אז מ'וועט זיך נישט בעווייזען ארומקוקען, און אזוי ווי, למשל, מ'קאן אויך לאנד-קארטע מיט איין פערדער-שטריק אויסמעקען א וועלט-טייל, וועט מען מיט גאז און מיט אנדערע אויפלייט-שטאפען „ליקוידירען“ א לאנד און א פאלק...

פראם. פראדעקט ווענען טראנספער-אפמאך אויף דער וויזא-קאנפערענץ אין לאנדאן

לאנדאן, 3 (טעלעגראפיש)
אויף דער קאנפערענץ פון „וויזא“ האט פראם. פראדעקט געהאלטען א רעדע. צווישען אנדערען האט ער בעריהרט די פראגע ווענען טראנספער-סאז נישט אמת, האט געזאגט פראם. פראדעקט, ס'איז ווידער גוט אין ארץ-ישראל.

לאנדאן, 3 (טעלעגראפיש)
אויף דער קאנפערענץ פון „וויזא“ האט פראם. פראדעקט געהאלטען א רעדע. צווישען אנדערען האט ער בעריהרט די פראגע ווענען טראנספער-סאז נישט אמת, האט געזאגט פראם. פראדעקט, ס'איז ווידער גוט אין ארץ-ישראל.

די אונטערזעצטן פון דער חרוב וועט אדורכ-געפירט ווערען מיט א זעלטענער האסטיגקייט, מיט א מערקווארדיגער גערינגער-פראדעקטע געפלינקייט, אזוי, אז מ'וועט זיך נישט בעווייזען ארומקוקען, און אזוי ווי, למשל, מ'קאן אויך לאנד-קארטע מיט איין פערדער-שטריק אויסמעקען א וועלט-טייל, וועט מען מיט גאז און מיט אנדערע אויפלייט-שטאפען „ליקוידירען“ א לאנד און א פאלק...

ס'איז ווידער גוט אין ארץ-ישראל

לאנדאן, 3 (טעלעגראפיש)
אויף דער קאנפערענץ פון „וויזא“ האט פראם. פראדעקט געהאלטען א רעדע. צווישען אנדערען האט ער בעריהרט די פראגע ווענען טראנספער-סאז נישט אמת, האט געזאגט פראם. פראדעקט, ס'איז ווידער גוט אין ארץ-ישראל.

לאנדאן, 3 (טעלעגראפיש)
אויף דער קאנפערענץ פון „וויזא“ האט פראם. פראדעקט געהאלטען א רעדע. צווישען אנדערען האט ער בעריהרט די פראגע ווענען טראנספער-סאז נישט אמת, האט געזאגט פראם. פראדעקט, ס'איז ווידער גוט אין ארץ-ישראל.

לאנדאן, 3 (טעלעגראפיש)
אויף דער קאנפערענץ פון „וויזא“ האט פראם. פראדעקט געהאלטען א רעדע. צווישען אנדערען האט ער בעריהרט די פראגע ווענען טראנספער-סאז נישט אמת, האט געזאגט פראם. פראדעקט, ס'איז ווידער גוט אין ארץ-ישראל.

פאגראם-אגיטאציע אין כארביז

שאנכא, 3 (טעלעפאניש)
די קרייזען, וואס זענען אנגעקומען פון כארביז זענען דאס אום יום כפור דורכגעפירט געווארען מאסען-וויזעס ביי פראמינענטע יודישע כלל-טוער. די רע-וויזעס האבען דורכגעפירט רומישע ווייטנוואר-דייטער, וועלכע דינען אין דער יאפאנישער פאליציי. ביים ראש הישיבה הרב שאול לעווין האט די רעווי-זע געוויזעט ביי 5 א זינגער פארטאג. נאכדעם ווי מען האט גארנישט געפונען קיין פערדעכטיגעס האט מען געהייסען דעם אלטען רב אונטערשרייבען א דעקלאראציע אז מען האט גארנישט צוגענומען פון וויין וואינונג. דער רב האט געענטפערט אז ער וויל ליבער שטארבען איידער שרייבען אום יום כפור. ענדליך איז די דעקלאראציע אונטערגעשריבען גע-ווארען דורך שוים.

שאנכא, 3 (טעלעפאניש)
די קרייזען, וואס זענען אנגעקומען פון כארביז זענען דאס אום יום כפור דורכגעפירט געווארען מאסען-וויזעס ביי פראמינענטע יודישע כלל-טוער. די רע-וויזעס האבען דורכגעפירט רומישע ווייטנוואר-דייטער, וועלכע דינען אין דער יאפאנישער פאליציי. ביים ראש הישיבה הרב שאול לעווין האט די רעווי-זע געוויזעט ביי 5 א זינגער פארטאג. נאכדעם ווי מען האט גארנישט געפונען קיין פערדעכטיגעס האט מען געהייסען דעם אלטען רב אונטערשרייבען א דעקלאראציע אז מען האט גארנישט צוגענומען פון וויין וואינונג. דער רב האט געענטפערט אז ער וויל ליבער שטארבען איידער שרייבען אום יום כפור. ענדליך איז די דעקלאראציע אונטערגעשריבען גע-ווארען דורך שוים.

שאנכא, 3 (טעלעפאניש)
די קרייזען, וואס זענען אנגעקומען פון כארביז זענען דאס אום יום כפור דורכגעפירט געווארען מאסען-וויזעס ביי פראמינענטע יודישע כלל-טוער. די רע-וויזעס האבען דורכגעפירט רומישע ווייטנוואר-דייטער, וועלכע דינען אין דער יאפאנישער פאליציי. ביים ראש הישיבה הרב שאול לעווין האט די רעווי-זע געוויזעט ביי 5 א זינגער פארטאג. נאכדעם ווי מען האט גארנישט געפונען קיין פערדעכטיגעס האט מען געהייסען דעם אלטען רב אונטערשרייבען א דעקלאראציע אז מען האט גארנישט צוגענומען פון וויין וואינונג. דער רב האט געענטפערט אז ער וויל ליבער שטארבען איידער שרייבען אום יום כפור. ענדליך איז די דעקלאראציע אונטערגעשריבען גע-ווארען דורך שוים.

אינזער ווארט

91 פראצענט קראנקע קינדער

די ציפערען מאכען ווירקליך אויסשוידערען! אין א בעריכט ווענען דער זומער-אקציע פון דער געוועזענער „טאג“ ווערט געזאגט, אז אויף סך פון געוועזענע מעדעצינישע אונטערזוכונגען איז פערסענטעל געווארען, דאס צווישען די 12,145 יודישע קינדער, וואס האבען היי-יאהר געקאסט פון די „טאג“-קאלאניעס, זענען געווען געוועזענע נישט מעהר, ווי 9 פראצענט.
נישט מעהר ווי 9 פראצענט!
די איבעריגע, ד.ה. 91 פראצענט, האבען געליטען אויף פערשידענע קראנקהייטען, און דער-ציקר צוליב שלעכטער בעשפיוונג.
די דאזיגע קינדער האבען זיך רעקרוטירט פון פערשידענע שייטען: פון האנדווערקער, אר-בייטער, קליינענדלעך און ארבייטסלאזע, און אז מען וויינט עס, ווערט דאס פילד קלאהרער, ווערט עס נאך שרעקליכער.
עס גיט נאך בולטער א שווינדעל פאר די אזוי-גען די טראגישע „גרויסמאכט“ פון דעם יודישען שטייגענדען דלות אין פוילען, וואס געהאט אן א ספנות נפשוה'דיגע געשטאלט.
יודישע קינדער, הונדערטער, טויזענדער, און שטייגענדיג זיך אויף די איבערגעגעבענע צי-פערען — הונדערטער-טויזענטער גייען פאמעליך אויס פאר הונגער, שטארבען מיט א בהדרגה'דיגען פאמעליכען הונגער-טויט, און — דער, וואס לעבט מיט חשבון שטארבט מיט ווידר...

זי מען הויפט אבער אן צו צייען, צווישנען נאכצוקוקען, נאכצוקאנטראלירען, וועט מען אז מען לעבט גאר מיט... ווידר, און מען שטארבט מיט חשבון!
די העכער דריימיליאניגע יודישע בעפעלקערונג אין לאנד איז אריינגעשלידערט אין א תהום פון חילפאליקייט, פון רעזיגנאציע, און ווערט פער-שטעט צום שנעלען אונטערגיין.
דער פויער אין דאך — זאגט מען — האט נישט מעהר, ווי קארטאפאל צו עסען; דער אר-בייטסלאזער, וואס ווערט דאך טיילווייז געשטיצט דורך דער מלוכה און מוניציפאליטעט — אויך דאס זעלבע, אבער וויפיל, א שטייגער, יודישע משפחות האבען דאס אויך נישט... און קענען אויך דאס „קארטאפאל-שלוט“ אפילו נישט הא-פן? !
ווער וועט דאס גיין איבערצילען!
א דאזיגענער מעמענט: 91 פראצענט קראנקע יודישע קינדער, וואס דארפן מיט זיך פארשטעלען אונזער קימערנדיגע דור.
די יודישע געוועזענער, וואס איז, פאר'ן אר-בייט פון דעם דאזיגענער אונטערגאנג, איבער-געלאזט אויף לייטשען העקר און אייגענעם בעראט, מוז זיך ערנסטער ווי ווערנישט-אין פערטראכטען איבערן גורל פון אונזער קינד — אונזער האפנונג.

פאר'ן „פירדהויז פון גהינזם“ נייע איטאליענישע אפענסיווע האט זיך אנגעהויבען נעכטען פארמאג

**פירישער יוד בעשולדיגט אין
„ראסע-שאנדע“**
פירישער קאנסול וועט אפגערווירען
דעם פראצעס

בערלין, 3. (יט"א טעלעגראפיש) פאר'ן
נערישטן איין אקטאבער, וועט מארגען נעכטען ווערן
רען פאר'ן נערישטן א פירישער יוד, וועלכער ווערט
בעשולדיגט אין ראסע-שאנדע. דער יוד האט נע
מאכט אן איינציגן מיט אן איינציגן פאר'ן און אן
ער האט מיט איהר נעוואלט האבען איינציגן נע-
ציהנען. דער פירישער קאנסול אין האמבורג
וועט בייוואוינען דעם פראצעס אלס אפגערווירטער
באלפור-מאג אין ארץ-ישראל
אריבער ווה'ג

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)
דער שבת-דיינער פאלטור טאג איז אריבער
רוהיג. די ארבעטס-טאג האבען נישט פראקטיש
מיט דעם פראצעס-שטריק צוליב דעם, וואס זי
האבען געהאט וועגן אויסוואלען אויף שרעקליכע
פאר'ן און שבת איז פארגעקומען א מיטגליד פון
שרעקליכע. די ארבעטס-פראצעס האט זיך פארהאלט
סוף רוהיג.

**מזרח'אוו דעם האמיטעט פון די
ידישע דעלעגאציעס און
וועלט-האגערס**

פאריז, 3 (יט"א) אויסער דעם עקסטרעם-
מיטגליד הרב ד"ר בוראק פון ריגע זענען לעצטענס
געוועזען געווארען אלס מיטגלידער אין דער עק-
זעקסיווע פון די ידישע דעלעגאציעס און אין
קאמיטעט פאר'ן ידישען וועלט-קאנגרעס הרב
בראדע, דעפוטאט הרב רובינשטיין און עקסטרעם-
מיטגליד פון וועלט-מזרחי הרב א. גיילעל.

אין שוץ פון יודישער מלאכה

זאגרא, 3 (טעלעגראפיש)
דער פערטער טאג פון דעם פראצעס צו שטיצען יוד-
ישע מלאכה, וואס געהאט ארומ די ארגאניזאציעס
„ארט“, „דושיגא“, „צענטאס“, „עקאדעמיע“, יוד-
ישע קאאפעראטיווען — האט אפגעהאלטען אן
גרויסע קאנפערענץ מיט אנגענומענע ידישע עסק-
נים. עס איז געהאנדעלט געווארען די פראגע וועגן
שטיצען יודישע מלאכה.

שטארקע אפטייטשען אפטיילונגען רוקען זיך פון
דעם איינציגן צפון אין דער ריכטונג מאקאלע.
אויפ'ן דרום-פראנט און אין דער פראווינץ אנה-
דען ענטוויקלען געווענע איטאליענישע אפטיי-
לונגען א שטארקע אקציע, און די איטאליענישע
לופט-פליגער פיהרען אדורך א לעבנדיגע אפטיי-
שפראכע.

א דאס-א-פ-ע-א, 3 (ספ. טעל.)
די אפטייטשען רעגירונג לייקענט אפ די אי-
טאליענישע ידעוועט, אז דאס איטאליענישע מיליטער
טרעט בשלום ארויף אין דער סוף פון לאנד. פער-
קעהרט, די איטאליענישע געווענע זיך מיט פאמבעס
און טעראריזם די ציווילע געפערלעכערונג.

א דאס-א-פ-ע-א, 3 (ספ. טעל.)
היינט איז אומגעקומען אין אן איינציגן-אקטאס-
טראפע דער אנפיהרער פונם קריגערישען שבת-דע-
דזשאמאט קוראט.

א קאלומע פון אייגענעווערענע, וועלכע די איטאליע-
נער האבען צונויפגעשטעלט פון די ראנאקלישער
טימ. זייערע אפציערען זענען איטאליענישע. פאר די
איטאליענער איז דאס ראזנע ניוע מיליטער זעהר
וויכטיג, ווייל דער קלימאט אין דעם מדבר דאנאקלי-
אין וועלכען די קאלומע אפערירט, איז א מורא-
דיינער און טראגט דעם נאמען „דאס פירדהויז פונם
גהינזם“, דער גאנצער אפטייטש-פראצעס ציהט זיך
אויף 160 קילאמעטער.

פון דייטשע קוועלען איינפארמירט מען, אז דאס
רוקען זיך פאראויס פון דער איטאליענישער אר-
מיי וועט צוגען פאמבעליך און מעטאדע, אזוי אז
מ'דארף זיך רעכענען אויפ'ן איינגעהומען מאקאלע
נישט פרייער, ווי אין א צעהן טעג ארום.

לויט ידיעות פון אסמארא האט אן אפטייטש-
פונם אייגענעווערענע מיליטער, וואס געווענט זיך
אין דער ריכטונג צו מאקאלע, איינגענומען די נע-
גענדען דעפארטיאן און עמבארמאסאליע.

ווארשא, 3 (טעלעגראפיש)
לויט איינפארמאציעס פון אפטייטשע אפציער-
לע קוועלען, האט דאס אפטייטשע מיליטער אויפ'ן
מורד-פראנט ענטוויקעלט א לעבנדיגע טעטיגקייט.
אין די נעגענדען פון אימיני און דאנאקלי האט דאס
אפטייטשע מיליטער אטאקירט די איטאליענער, וועל-
כע האבען געליטען א גרויסען הונד.

קיין רוים זענען אנגעקומען פון אסמארא פאל-
גענדע פרטים וועגען דער סיטואציע אויפ'ן צפון-
פראנט: די אפגענומען איז אנגעהויבען געווארן אין
דעם מאמענט, ווען אלע הכנות זענען פערענדעט
געווארען. דער ציל פון דער אקציע איז מאקאלע.
מחמת זעהר פערטענדע פארען - שוועריגקייטען,
געווענט זיך דאס איטאליענישע מיליטער פאמבעליך
פונעם צפון, ווי בעת דעם מאדש אויף אדא. צו-
זאמען מיט'ן איטאליענישען מיליטער נייען אויך די
קרייגער פונם דאס גוהא, וועלכער איילט זיך צוריק
אנגעקומען קיין מאקאלע.

לויט פראנצויזישע איינפארמאציעס, בעשטעהט
די ארמיי פון נעג. דעפארטאן, וועלכע האט היינט
פארמאג אנגעהויבען די אפגענומען — פון דריי אי-
טאליענישע קארפוסען, צוויי דיוויזיעס, „שווארצע
העמלעך“ און א קאלומע פון אדער 20 מיליטער
מאן. אין דער אפגענומען געטיליגען זיך אלע לופט-
עקסטרעם, וואס געפינען זיך אין רשות פונם נעג.
באנא. אין דער ערשטער ליניע דיפאזיטירט די אי-
טאליענער מיט 450 הארמאטען און 300 מיליטער
ווארפערס. אין דער אפגענומען געטיליגען זיך א

ציגענומען די פעסער ביי ארע יודען איז נירענבערג

פאריז, 3 (יט"א טעלעגראפיש)
אין נירענבערג האט די פאליציי צוגענומען
די פעסער ביי אלע ארטיגע יודען, וועלכע מאי-
נישט דערלייבט צווייטע-האנד קיין אויסלאנד

און צו צווייטע-האנד פון דער געסטאט. אויב זי
וועלען יא ארויספארען, וועלען זי זיך שטרענג
האלטען אין דעם מאגריט, וואס איז זי דער-
לייבט שוין דער געסטאט.

141 יאהר נאך דער פראנצער שחיטה אויף יודען היינט הופרות אין אלע לאדער שוהדען איינגעארדענט פון רעזער- וויסטע-כרייז ביים בערע-יאסעלעוויטש-לעגיאן

א וואונדערבארער טאפערקייט און איז פאסט איי-
נאמען געפאלען.
טייער, זעהר טייער האבען דערפאר געזאגט
די פראנצער יודען, דער איינציגער נעגער שווארץ
זיך בלוטיג געווען אין זי. די צעשיטעטע און
צעוועלדעטע קאזאקען האבען אויסגעשקאטען
פאסט די גאנצע פראנצער יודישע געפערלעכערונג און
פערפערענט יודען האב און גוט.

וועגען דער ערשטער האט אפגעווארפען אומגליק אין
הורבן פון טאג פון 4 נאוועמבער 1794, קען דינען
דער פאלגענדער פאסט: דער רויטער קינער פאר-
וועל דער ערשטער האט אפגעווארפען דעם פארשלאג
פון קריגס-מיניסטער צו געהערען מיט אפצייכענען
די אומגליקלעכער אין שטורם פון פראנצ. שרייבער
דיג די „היסטארישע“ רעזאלוציע:

**דער פראנצער שווארץ פון 4 נאוועמ-
בער 1794 אנערקען איך נישט אלס הער
רישער קריגס-מאט, דאס איז געווען
נישט מער ווי א העסליכע שחיטה
אויף יודען.**

מ'האט פון דאן געהאלטען ווייט פון מלכות/שען
לעבען, אזוי האבען זיך צוה. אנד. אפגעווען די
האנדלעכער מיט'ן שווארץ, יאן קלינסקי פראש,
די פויערס מיט ווער העלד, פארמאט געווארען
און אנדערע.

**קאשטשיושקא'ס רות האט אויך גע-
וואוינען דאס יודישע פארק אין פוירען
צו שטערען זיך אין קאמף פאר פוילענס
געפרייאונג בראש מיטן פולקאוויטש
בערע-יאסעלעוויטש.**

בערע-יאסעלעוויטש האט געשאפען א פולק פון
יודישער קאפאליטעט, וועלכע האט געהאט די אויפ-
גאבע צו פערשיצען ווארשא, נעגען די רוינע רויס-
שע חילות, וואס זענען געגאנגען מיט א וואלדען איי-
פאט אונטער דער אפגעהוירען פון נענעראל סווא-
ראוו. צוגעהערדיג געהענט צו די בעפעסטיגונגען
אין פארטען פון ווארשא, וועלכע האבען זיך געפיר-
נען פונם רעכטען ברעג פון די ווייסע, האט סווא-
ראוו פערשייטעט צו מאכען דעם אנגרייף דעם 4 נא-
וועמבער 1794.

פאנאמען, שחיטות, איינגעוויזענע און גורות
— וועמען פון אונז ווערען זענען אט די ווערטער
נישט איינגעקרייט טיף אין זכרון, אט א די ווערטער
דערמאנען אונז פון צייטען מוראדינע, בלוטיגע און
שרעקליכע. פון צייטען, וואו מ'האט אונזערע פריי-
דער געשאכטען, נאך צוליב זייער יודישקייט, פון
צייטען, ווי אונזערע פריידער זענען אומגעקומען
אויף שוויטער-חיופונעס און פון צייטען פון נעגער
און וואלדענישע...

אט וועגען אזא צייטאפאשט וועלען מיר היינט
אין צוזאמענהאנג מיט'ן יאהר-טאג פון דער שחי-
טע שחיטה דערמאנען.

געווען איז דאס אין יאהר 1794, ווען דער גרוי-
סער העלדרישער קעמפער פאר פוילענס און אמערי-
סא'ס געפרייאונג טאדעאוש קאשטשיושקא, נישט
קאנענדיג פערטראנען דעם צער און וועהמאט פון
פוילענס צווייטער פערטילונג, האט גערופען דאס
פאלק צום קאמף געגען שווא, אונטערן לאזונג דאס
געפרייטע פוילען זאל זיין א מאמע פאר אלע איהר-
ע בעפרייטע קינדער.

אויף קאשטשיושקא'ס רות האבען זיך געשטעלט
צום קאמף אלע שוויטען פון פוילישען פאלק, עס
האבען אויך נישט געפעהלט די שוויטען, וועלכע

B. Robinzon
אינערליכע סראנאמיהייטע
האט זיך אפגענומען
אויף 10 פאמארטא 10
פראנט II שטאק, טעל. 181-86
נעמט אן פון 6 ביז 8 אוועק
Dr. med

Sadokierski
כירורג פון צייהן אוי יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

צבי מייזלער
אין שוויטות, וואס היינט פאלט אויס די יאהר-
צייט פון דער פראנצער שחיטה קומען פאר אויפ'ן
רוה פון רעווערוויסט-קרייז ביים בערע-יאסעלע-
וויטש לעגיאן הופרות אין אלע שוהדען נאך די גע-
פאלענע קרושים אין דער פראנצער שחיטה.

וועגען העלדרישען ווידערשטאנד פון בערע-יא-
סעלעוויטש'ס פולק רופען זיך אפ מיט אנערקענונג
פאר צווייטע-האנד און זאגאר רויטע היסטארי-
דיקער. צוה. אנד. דערמאנט סוואראוו'ס היסטארי-
קער פערטרושעוויטש:
בעת'ן פראנצער שטורם האט זיך אויסגעצייכענט
דער יודישער פולק, וועלכער האט געעפנט מיט

R. Zalcwasser
כירורג
צעגענדיגאנא 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 2-1 און פון 4-6.30

**פאר גאר-ד
ביישווערע**
אין לאמבארד-שוויטעס
צאליט די העכסטע פרייזען
איידאר פילאדא
פיעמאנאווער 7.
Dr. med.

P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט, און ווענעריש
קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעמאנאווער 81
טעל. 100-57
נעמט אן פון 1-8 און פון 8-4 אונט
Dr. med.

G. Wegmajstrowa
18 Śródmiejska 18
tel. 246-58
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן טעגליך פון 7-5 נאכמיטאג

Dr. med. W. Łaski
ספעציאל אינערליכע און
קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן פון 2 שעה פון 11 ביז 1 ביטאג
אויך נייערס מארק 3/4
Piac Reymonta 3/4
אירען נאז און האל-
הליני
מיט בעטען פון
Dr. med. Z. Rakowski
פיעמאנאווער 67, טעל. 127-81
נעמט אן שטענדיג קראנקע צווישן
אפערציע א. ז. ו. ווי אויך צומולג
טערישע פון 2-9 און פון 8-4 אונט
Dr. med.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספע, פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק-
זACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אן פון 11-9 און פון 8-6 אונט

פארמא-ג-ע-ז-ו-ב
אונזער חשוב פריינד
שלמה סיוואצקי
מיט זיין
פאמיליע
צו ווער היינטיגען אפגעווערן נאך פא-
לעסטיגע - ווינען מיר א הארציגען
פארהאט-געזונד און א גליקליכע צוקונפט.
פאליא און מרדכי מאנעליכט
פאמיליע:
Dr.

Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ-
און קלענער-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעמאנאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 מדיה, 3-5, 8-9 און

Dr. med. Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיעז 37 (בענעדיקט)
נעמט אן פון 7-5 נאכמ.

וויכטיג פאר דאמען
נאך 2 זען ווערען
פאר 2 איבערגע-
מאכט די קלענסטע
הימלען
אויף גאנץ ניי ווי
אויך נישט הימלען צו
350
Modystka
„TOLA“
23 Zawadzka 23
לעזט און
פערשפרייט
דעם נייעם
פאלעסבלאט

Dr. J. Lubicz
כירורג און ארמאפער
צוריקגעקעהרט
9 פאלודביאווא 9
טעל. 183-17

G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.

דירה-געלד מוז ביליגער ווערען!

דער כאמפ פון ביידי פער אינטערעסירטע צדדים. — רעלענאציעס פון ווירטסלייט
און לאמאטארען ביי דער רעגירונג. — סוועלען אפגעווארפן ווערען עקסמיסיעס
אפילו פאר די, וואס וועלען נישט האבען קיין ארבייטסלאזיקייט - צייגנישען. —
דאנערשטאג וואל דערשיינען דער דערהערט.

די ציהונג פון דער 3 פראז ב"ה-הוואה

250.000	זל. —	נומ. 487742
50.000	זל. —	נומ. 461356
10.000	זל. —	נומ. 958520
528484	זל. —	נומ. 967865
528484	זל. —	נומ. 384338
528484	זל. —	נומ. 670058
528484	זל. —	נומ. 533217
528484	זל. —	נומ. 432401
528484	זל. —	נומ. 906609
1000	זל. —	נומ. 434934
221739	זל. —	נומ. 773440
221739	זל. —	נומ. 565393
221739	זל. —	נומ. 571262
221739	זל. —	נומ. 549517
221739	זל. —	נומ. 262608
221739	זל. —	נומ. 618693
57868	זל. —	נומ. 800191
57868	זל. —	נומ. 922440
57868	זל. —	נומ. 49052
57868	זל. —	נומ. 793990
57868	זל. —	נומ. 70709
57868	זל. —	נומ. 294890
57868	זל. —	נומ. 358844
57868	זל. —	נומ. 902346
57868	זל. —	נומ. 935561
57868	זל. —	נומ. 417317
57868	זל. —	נומ. 294890
57868	זל. —	נומ. 965861
57868	זל. —	נומ. 496156
57868	זל. —	נומ. 193324
57868	זל. —	נומ. 658518
57868	זל. —	נומ. 307013
57868	זל. —	נומ. 716569
57868	זל. —	נומ. 591601
57868	זל. —	נומ. 540415
57868	זל. —	נומ. 747588
57868	זל. —	נומ. 314492
57868	זל. —	נומ. 970421
57868	זל. —	נומ. 329182
57868	זל. —	נומ. 404351
57868	זל. —	נומ. 833100
57868	זל. —	נומ. 862021
57868	זל. —	נומ. 377381
57868	זל. —	נומ. 38637
57868	זל. —	נומ. 5057
57868	זל. —	נומ. 105137
57868	זל. —	נומ. 681727
57868	זל. —	נומ. 356789
57868	זל. —	נומ. 70543
57868	זל. —	נומ. 381247
57868	זל. —	נומ. 157846
57868	זל. —	נומ. 528700
57868	זל. —	נומ. 381247
57868	זל. —	נומ. 174314
57868	זל. —	נומ. 745464
57868	זל. —	נומ. 284865
57868	זל. —	נומ. 752736
57868	זל. —	נומ. 845480
57868	זל. —	נומ. 352791
57868	זל. —	נומ. 581167
57868	זל. —	נומ. 176260
57868	זל. —	נומ. 575454
57868	זל. —	נומ. 262958
57868	זל. —	נומ. 643092
57868	זל. —	נומ. 547331
57868	זל. —	נומ. 524407
57868	זל. —	נומ. 329555
57868	זל. —	נומ. 589439
57868	זל. —	נומ. 189812
57868	זל. —	נומ. 589439
57868	זל. —	נומ. 948336
57868	זל. —	נומ. 806996
57868	זל. —	נומ. 876968
57868	זל. —	נומ. 206052
57868	זל. —	נומ. 847614
57868	זל. —	נומ. 913428
57868	זל. —	נומ. 218894
57868	זל. —	נומ. 887848
57868	זל. —	נומ. 421419
57868	זל. —	נומ. 248082
57868	זל. —	נומ. 769488
57868	זל. —	נומ. 418145
57868	זל. —	נומ. 750919
57868	זל. —	נומ. 263898
57868	זל. —	נומ. 326424
57868	זל. —	נומ. 86961
57868	זל. —	נומ. 509599
57868	זל. —	נומ. 639744
57868	זל. —	נומ. 274369
57868	זל. —	נומ. 947958
57868	זל. —	נומ. 987802
57868	זל. —	נומ. 526556
57868	זל. —	נומ. 537774
57868	זל. —	נומ. 488227
57868	זל. —	נומ. 320264

נישט-אפגענומענע דאלארינקע נשוויטען

12,000	דאלאר —	100080
8,000	דאלאר —	985348
3,000	דאלאר —	10395
3,000	דאלאר —	1247064
1,000	דאלאר —	804675
1,000	דאלאר —	585290
1,000	דאלאר —	361198
1,000	דאלאר —	281966
1,000	דאלאר —	779428
1,000	דאלאר —	755604
1,000	דאלאר —	716583
1,000	דאלאר —	626551
1,000	דאלאר —	1330488
1,000	דאלאר —	1269788
1,000	דאלאר —	1156778
1,000	דאלאר —	957270
1,000	דאלאר —	380311
1,000	דאלאר —	339037
1,000	דאלאר —	75795
1,000	דאלאר —	25690
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763
1,000	דאלאר —	466446
1,000	דאלאר —	721510
1,000	דאלאר —	650584
1,000	דאלאר —	629372
1,000	דאלאר —	583763</

ווי האלט עס מיט דער מלחמה? נייע אריענטאציעס איז דער אייראפעאישער פארטיק

נישט פאר דער פאליטיק פון מוסאליני.
די היינטיגע און זשענעווע יאָרן אַ ווירק
זאָמע; צוזאמען מיט די אינטערנאציאנעלע איבער
אביסליען וועלען געפיהרט יערען, דיפלאמאטישע
זאנדירונגען איבער די נייע אַריענטאציעס אין
דער אייראפעאישער דיפלאמאטיע.
נאָר אלע לענדער וועלען יאָרעס אויף דעם
14 נאָרעמבער — אויף די רעזולטאטען פון די
וואַלען אין ענגלאנד...
פון זיי איז אַ סך אַפּהענגיק, מ'יאהרבלוט

וויסן זעהר היטלעך און געגען איהם אין זיין
פאליטיק איצט אַנצווענדעט. היטלער וויל בע
קומען, לכל הפחות, ענגלאנדס היטלעך אין
פאל פון אַ קאָנפליקט אין מורח; היטלער וויל
אַז לאַנדאָן זאל נישט זיין אַיטאָמאטיש געבונדען
מיט פאריז געגען פערלין. און דעריבער האט איר-
געטליך היטלער זיך געהאלטען און האלט זיך
ווייטער מיט אַסך רעזערוו אין בעזיהונג צו איטאלי-
יען; נישט ווערנדיג איהם פֿעלקערבונד מאַניפעסט-
טירט היטלער קיין שום בעזונדערע סימפאטיעס

לער האט לעצטענס זעהר קאלט אויפגענומען לא-
וואלס נישט אַפֿיציעלען שליו; היטלער האט אפֿי-
לי קיין שום פֿראַגען נישט געשטעלט; ער האט
דערמיט געוואלט מאַניפעסטירען זיין גלייכניגליג-
צי פֿראַנקרייכס פאליטיק. היטלער שילט איצט
אָפֿען די ענגלישע קארט; היטלער האָט פֿון
ענגלאנד צו בעקומען מעהר פֿרייע הענד אין מורח
— געגען טשעכאסלאָוואַקיען, געגען סאָוועט-רוס-
לאנד, געגען ליטע.
דער סאָוועטיש-פֿראַנצויזישער פאַקט דענער-

דער פֿעלקערבונד בעטראכט איצט די מאָדוסען
דורכצופיהרען פֿעקטיוו די סאָנקאיעס. כמעט אלע
לענדער האָבען אַקצעפטירט די בעשלוסען פֿון זשע-
נעווע; בלויז עסטרייך, אונגארן און אַלבאניען
האָבען זיך זיך נישט אַנגעשלאסען אין דער אַקציע;
אַ חוץ דעם האָבען די רעגירונגען פֿון דער שווייץ
און לוקסעמבורג — צוויי נייטראלע לענדער —
בעשלאָסען אַנצווענדען דעם עמבארגאָ אויף גע-
וועהר, נישט בלויז געגען איטאליען, נאָר אויך
געגען אַביסניען.

די לאגע פון יודען אין דער וועלט

ניין אין נאנצען! דאָס פֿרויכט אָפֿער אַ לעגענע
צייט, פֿערשטייט זיך, ווי ס'וועט דאָן זיין מיט דער
בעריהמטער דייטשער ריינער ראסע, ווען ס'וואַלט
שוין דאָס ריינען וועגען דעם נישט געווען קיין גרוי-
סע נאָרשקייט, דאָס וועט זיך אַרויסווייזען ערשט
נאָך הונדערטער יאָהרען אַהערע מחתאמט. מיט יודען אין
דייטשלאנד בעריהמט געוואָרען (אַהן יודען לויב
אויך נישט, אַז זי וואָל אויף בעריהמט ווערען).
די לאַגע פון יודען אין דייטשלאנד איז דערווייט
די ערשטע. די לאַגע פון יודען אין די איבעריגע
לענדער פון מיטעל אייראָפּע איז אויך זעהר אַ טרויר-
עריגע, ווי איז אָפֿער נישט אויף דעריבערנע, ווי
נישט דייטשלאנד, אין די דאָזיגע לענדער מאכט מיט
נישט דעם אַנטשטעל און מען קעמפט כּלומרשט מיט
יודען צוליב „פֿרינציפּען“ ווי למשל דער דאָסיסט-
שער שווייזער, אָפֿער אומעטום, אומסטום אפֿילן,
און די נישטערמאָדאָנערע דעגרינגס — קרייזען,
הערט זיך די פרעסע, אַמאָל אַמאָל שטעמער
דינע, דאָס פֿריהער פאר אלץ מווען בעזאָרגט און ערשט נאָך
די אינטערעסען פון דער מאַיאָריטעט און ערשט נאָך
דעם די יודישע קרייזער איז פאר די נישטע מאַסען
„דערווייט“ נישטאָ קיין אַרבייט. נישטאָ קיין פֿרע-
דיט, דעריבער אויך מווען די יודען, וואָס ווילען
בשום אופן נישט שטארבען פון הונגער, (די יודישע
וואַפּע) פֿיהרען אַ פֿעדערוואַלעטען קאָאָרדענאָ-
קאָפּע מיט יודישע פֿרויבלינגעס נישטווייזען מיט
פֿירנער, וואָס פֿערשארפט דעם אַנטעסעמיטיזם פֿון
נאָר!

פון ד'ר יעקב וויגאדסקי
בען צו קריגען אַ וועלכען עס איז שותף אין זייער
בענעהמען זיך צו יודען, וואָלט מען געקאנט דורכ-
ברעכען דעם אייזערנעם רינג פון מאַראָלישער איזאָ-
לאַציע, מיט וועלכען די איצטיגע דייטשלאנד איז
פֿעסט אַרומגעקאפט אין דעם פּאָיאָטרינג וועלכער
דריקט אויף שטארק!...
אין דייטשלאנד איז פֿאַרנעמקומען, ווי פֿעוואַוסט,
אַטאָמאָנישע רעסאָוראציע פון דער מיטעל
אַלעמאָליכער יודישער לאַגע מיט איהר געטאָ, מיט
איהר רעכטאָווינקליג, הפּסרות און שוועלעכע ווייט-
אין מיטעללאַטער איז דאָס געווען דער „נאָרמא-
לער“ אופן צו פֿעהאנדלען יודען לכל הפחות ביי
דעם רוב קריסטליכע מלוכות; די דאָזיגע ווילדע
מלוכות האָבען פון די טייערסטע, שוועסטע און
דערווייטענסטע יודישע אידעאלען אויסגעפלאַכטען
אַ שרעקליכען קאָנסעס, מיט וועלכען זיי האָבען יי-
דען אָהן אַן אויספֿער געשלאָסען מלוכות, גענוגט און
געזאָגט...
איצטער אָפֿער איז דער ווירטשאַפֿטליכער לעבען
פון אַ לאַנד אַזאָ קאָמפּליצירטער ענין, דאָס ווען מען
מאכט חרוב און וויכטיגען טייל פון איהם, ווערט
חרוב דאָס נאנצע.
אין דייטשלאנד האָבען די נישט דערהערטע רדיי-
פוט אויף יודען דערהערט צו דעם אַז די העכסט-
קולטורעלע לענדער האָבען דערקלערט און פֿיהרען
דורך אין אַ גרויסער מאָס דעם פּאָיאָט פון דיי-
טשע סחורות, טראַנספּאָרט א.א.וו, יודען אין דער
נאָנצער וועלט טוען, וואָס זיי קענען. ביי קיינעם זאָל
זיך נישט פֿערוועלען נאכטאָן די דייטשע נבֿלח...
חוץ דעם מוז דאָס אַרויסוואַרפען יודען פון אלע
געביטען פון פֿאַרוקטויער אַרבייט אין דייטשלאנד,
צויען נאָך זיך אַ פּאָטאלען פּוּלע יוצא, וועלכער
וועט זיך לאַזען פֿיהלען הן אויפֿ'ן געביט פון ווי
סענשאַפּט און קונסט הן אויפֿ'ן ווירטשאַפֿטלי-
כען געביט, אויף ווי דאָס איז געווען למשל אין...
שפּאַניען! אויך פון דייטשלאנד וועלען יודען אוועק

די לאַגע פון יודען אין דער וועלט איז געוויס
נישט אומעטום גלייך. אין ענגלאנד, אמעריקא, און
אין די אַנגלאָ-אָקסישע לענדער אין פֿראַנקרייך און
איטאליע — איז די לאַגע (און די מען וואָגט, געוועהר
ליר, א „נוטע“, ד.ה. די גלייכפֿערעכטיגונג פון יי-
דען, איז לכל הפחות אין אַ גרויסער מאָס, דורכ-
געפיהרט געוואָרען אין לעבען, אָפֿער דער אַנטיסע-
מיטיזם איז דאָ נאָך פאראן, נאָר אונטער דער הוי-
כער סולטור פון די דאָזיגע לענדער דערוועקט ער זיך
דערווייטע נישט אויפֿ'וואַרפען אַ האנט אויף דער
דאָזיגער גלייכפֿערעכטיגונג; ער האָט אפֿער מיט
דער צייט, ווען דער וועלט-קריזיס וועט זיך נאָך
מעהר פֿערשטארקען און די קאָנסערווענע דעדייט וועט
זיך נאָכמעהר פֿערשטארקען, דאָן... דאָן וועט מען
אפֿער קענען אויפֿ'הויבען די האנט אויף דער יודי-
שער גלייכפֿערעכטיגונג, כדי אפֿעשוואַכען די יודי-
שע קאָנסערווענע פֿעהיגקייט. ער כל פנים קען אין
די דאָזיגע הויך קולטורעלע לענדער, ווי עס האָט
זיך אפֿילו ביי דער שטאָרסטער נויט און אַרבייטס-
לאָזיקייט, די שטרעבונג צו בערגעניצען יודען אין
זייערע רעכט נישט דערגיין ביז צו געזענעבערישע
בענעהונגען ווי אין דעם ווילדען און נאָרשען
היטלעריסטישען דייטשלאנד; אָפֿער פּאָסישע בענע-
ניצונגען קען מען אונטער אַוועקע הנאים נישט
אויסשליסען.
ביז איצטער, ווי מיר זעהען אין די אלע לענ-
דער, האָבען זיך די היטלעריסטישע פֿרוכען צו שאַ-
פֿען אַ מיין נאציסטישע בעוועגונג — להלכות נישט
אייגענעבענע, נישט קאָנסענדיג אויף די גרויסע דיי-
טשע עלטערע און פֿראַפּאָנאָרע כּוחות, וואָס מען
האָט אומעטום געלאָזען אין נאנצען.
די היטלעריסטישען אין דייטשלאנד ווערט מו-
מעט אלץ אומעטיגער און אומעטיגער אין יודען
„גלענצענדיגער אַרעסט אַרעסט אַרעסט“ פֿאַרען
דער ווירטשאַפֿטער דעמאָלאָזאציע, וואָס איז שוין
ב'ה דערנאָנטען ביז צו דעם פֿערפֿיטען די אידעאָ-
לען פון קריסטענטום אויף די הויכע עכט-
דייטשע וועלכע איבערלאָזען פון דעם „לויב נאָט“
אידן!...
ווען עס וואָלט זיך די היטלעריסטישען אייגענע

און דערצו קומט נאָך די לאַגע אויפֿ'ן קריגס-
פֿראַגט אין אַביסניען, מוסאָליני ווייסט, אַז די
„שנעלע נצחונות“ דערנענטערען איהם נישט צום
ציל, אפֿער להפּוך, זיי דערווייטערען איהם דער-
פֿון; די פּאָליציעס פון איטאליען זענען בלי ספֿס
קאָמפּראַמיטירט געוואָרען דורך די מלחמה אָפֿ-
ראַציעס פון מוסאָליני. פֿריהער איז אלעס אָב-
הענגיק געווען פֿון אַ חסכם צווישען איטאליען,
ענגלאנד און פֿראַנקרייך; איצט קומט צו אויך
אפֿיסניען. די מלחמה האָט פֿערשטאַרקט די גע-
פֿיהלען פון אומאָהענגיקייט און לעבנסשטענ-
דיגקייט פון די אַביסנישע בעפֿעלקערונגען און
אויך ויער קאָמפּליסט. דאָס איבערקויפֿען פֿון
אייניגע שפּען, וועלכע האָבען געהאַט אַ זעהר
פֿערגעניצטע השפּעה אין לאַנד, שוואַכט לחלוטין
נישט אָב די מלוכה פֿון אַביסניען, פֿאַר וועלכער
עס אַרבייט איז די צייט אי דער קלימאָט, אי די
אָנגאַראַפֿישע סיטואַציע. דער נעגוס וועט דער-
ריבער נישט איינגעקן אויף ליכט אויף די פֿאַ-
דערונגען, וועלכע וועלען איצט אַרויסגעשטעלט
ווערען.

רוים הייבט אָן זיך אַנצוגעבען אַ דין וחשבון
און דעריבער זענען פֿערשטענדליך די דיפּלאָ-
מאָטישע זאָנדיגונגען מצד מוסאָליני, וועלכער האָט
דעם גרעסטען אינטערעס צו אַמסענעלסטען צו ליק-
וידירען די אומגליקליכע אַוואַנטורע. אין עס איז
נישט אַינגעשלאָסען, אַז מוסאָליני וואָל פֿאַרמילירען
מעהר בעשיידענע פֿאַדערגענגען, וואָס זאָלען זיין
דיקטאָריאָר פֿאַר ענגלאנד און אַביסניען. דער
לעצטער שמועס צווישען סער עריק דרימאָנד, ענג-
לישער אַמבאַסאַדאָר אין רוים מיט מוסאָליני איז
פֿון אַ גרויסער בעדייטונג ערב דער יאָנונג אין
זשענעווע, וואו עס וועט זיך בעשטיילען אויך
סער סעמועל האָר; לויט דער ענגלישער פרעסע
זאָל נאָך אַמאָל אַמאָל פֿאַרגעשלאָסען ווערען נישט
פֿאַדערגענגען, וואָס זאָלען זיין אַ סך וועניגער רא-
דיקאַל ווי די, וועלכע מוסאָליני האָט יענע וואָן
איבערגעגעבן לאַזלען און וועלכע לאַנדאָן האָט
געפֿונען פֿאַר נישט דיקטאָריאָר. אויך דאָס צו-
ריקקעהען פֿון איטאליעניש מיליטער פֿון ליביען
און עגיפּטען איז אַ גוטער סימן.

און איבערטרעפֿענע אַפּטימזם קען מען דאָך
בעווייזען, אַז די לאַגע איז קלאַהער געוואָרען
און אַז עס זענען איצט פֿאַרהאָן מעהר שאַנסען
צו קומען צו אַ לעזונג; מוסאָליניס עקסטרע ווערט
אַבערנאָכט צוזאַמען מיט זיינע כּלומרשטע נצחונות
מיט זיין אַינציגן אַפּטימזם.

אָפֿער די אַלגעמיינע פּאָליטישע סיטואַציע איז
זעהר ווייט נישט קלאַר; די פֿאַנציאָזיש-ענגלישע
מאָסעס האָבען דערווייט זיך אַנצוגעשטעלט; די
לעצטע שטאַמט פֿון אַקטאָבער; לאַוואַל קלערט
דאָרט אויך זיינע פֿריהערדיגע נאָטעס, בעזונדערס
אין פֿון 18 אָקטאָבער. די פֿראַנצויזישע שטעלונג
איז ענדליך בעקאָנט; דער ענגלישער פּלאַן, אויב
ער זאָל טאָקע אַטאַקירט ווערן אויפֿ'ן מיטעל-
ים דורך די איטאליענער, קען זיכער רעכענען
אויף דער הילף פון פֿראַנצויזישען פּלאַן; ענגלאנד
זעט קענען צוריקהערען אייניגע קריגס-שיפּען פֿון
מיטעל-ים. פֿערשטענס זיך, דער גרעסטער טייל
פֿון פּלאַט וועט ווייטער בלייבען מאַביליזירט נישט
קוקענדיג דערויף וואָס איטאליען האָט צוריקגע-
צויגען אַ טייל מיליטער פֿון לובען און עגיפּטען.
נאָר בלונד דער צוקונפֿט וועט פֿראַנקרייך נעמען
אויף זיך מיליטערישע אַחריות בלויז אין חסכם
מיט בעשלוסען פֿון פֿעלקערבונד און מיט דער
זאָטימונג פֿון דער פֿראַנצויזישער רעגירונג.
זי וועט די פֿראַנצויזישע השוכה נישט שאַ-
פֿען אַ נייע לאַגע אין דעם לאַקאָנאַר-פּאַקט?
זי וועט ענגלאנד קומען צוהילף פֿראַנקרייך אין
פֿאַר פֿון אַ קאָנפליקט מיט דייטשלאנד, אויב
זי דייטשען אַרמעע זאָל אַקטאָרען טשעכאסלאַ-
וואַקיע אָדער סאָוועט-רוסלאַנד? זי וועט לאַנדאָן
הילף ומיד אַיטאָמאטיש קומען צו הילף פֿראַנק-
רייך, אָדער זי וועט דאָס טון נאָך דער לאַנגער פֿאַר-
ציער פֿון פֿעלקערבונד און נאָך איהר אייגענער
אַפּשאַצונג איבער דעם קאָנפליקט?

דאָס וועגן פֿראַגען, וואָס שטעלען זיך אין
איינציקע מאָמענט, בעזונדערס איצט נאָך דעם
21 אָקטאָבער, נאָך דעם טאָג, ווען דייטשלאנד
איז צוגלייטיג שוין אַרויס פֿון פֿעלקערבונד, נאָך
זי צוויי יאָהר, וועלכע זענען פֿערייגט זיט דייטש-
לאַנד האָט פֿעראָלען זשענעווע צו בלייבען אלע
אַפּשאַצען, וואָס זענען געשלאָסען געוואָרען בשעה
דייטשלאנד איז געווען אַ מיטגליד פֿון פֿעלקערבונד
אין פֿראַקט איצט, ווען דייטשלאנד איז שוין נישט
מעהר מיטגליד פֿון דער „יגער“ אינסטיטוציע?
פֿאַר פֿראַנקרייך איז דאָס וויכטיג.
די שטעלונג פֿון היטלער קריסטאליזירט זיך
באַנץ קלאַר — מיט לאַנדאָן, געגען פֿאַרזי, היט-

א ייד — אנ'אגענט איז דער געסטאפא ווארפט א שטעלליכע בעשולדיגונג געגען א מיטגליד אי דער בערלינער יודישער קהלה

פון דער קהלה פֿערוואַלטונג, אונטערגענומען ווען
ס'עס איז שריט געגען קאָרעספּאָן אפֿילו ביי פּאָן
סיווע בעווייזען פון זיין פֿעדראַט, ווייל יעדער איד
עלענער מיטגליד פֿיהלט זיך פֿעדראַט פון דער קה-
לע, דעריבער איז געווען אַז אין אויסלאַנד אַ
לען אונטערגענומען ווערען שריט אויפֿצוקלערען
דעם ענין פֿאַרעספּאָ.
פֿענעבערס דעמאָסטרירט אין ענגלאנד איז פֿאַר-
געקומען הויפּטזעכליך צוליב די געלד איבערנומען
גען פון דייטשלאנד וואָס זענען איבערגעשטיגען די
געווענליך ערלויבטע הויך, דורך אַ קליינע יודישע
פּאָנא אין פֿערלין, וואָס מיט זיין שעה, ווי בענעפֿע-
האָט ערקלערט, איז ער אויך געפֿרייטעט האָט די
מיט דער ערלויבונג און אפֿילו פֿערמיטלונג פֿון
דער געסטאפּא בעקומען 30 פּונט אַ חודש.
נאָכן פֿעהרער איז בענעפֿער ווידער געפֿרייט
וואָרען און ער האָט, פֿולשטענדיג צוזאמענגעפֿער-
כע, ערקלערט אַז ער וועט אַנהויבען אַ ניי לעבע
צו דעם צוועק האָט ער געזאָלט פֿאַהרען קיין שפּאַ-
ניען, אין יולי האָט ער פֿעראָלען ענגלאנד, ער האָט
געקריפט אַ פֿילעט קיין מאַלאַקא (וועלכען ער האָט
געוויזען ביי פֿעדשידענע לעגענעדייטען) און אין
אַפּעפּאָהרען לייך קיין — דייטשלאַנד, דאָרט האָט
ער אַפּגעגעבען פֿעריכטען וועגען זיינע ערפֿאַלגען, ווי
גען זיין מודה זיין זיך און וועגען דעם אַז ער האָט
דעצעהלעט פֿריים וועגען דער געסטאפּא האָט די
פֿעדשידענע, אלס בעלזונג האָט ער אוועקגע-
און מען האָט איהם איבערגעגעבען צו שפּאַניען,
אויף דעם צווייטשטען קאָנגרעס אין לונדען, די
פֿילע האָט מען געוואָרענט פון פֿאַרזי פֿאַר איהם,
ווייל דאָס האָט איהם נישט געשטעלט ווייטער צו
רען זיין אַרבייט צווישען די עמיגראַנטען קרייז
ער האָט אפֿילו געהאט די הויפּע אַנצוהויבען אַ
שפּעך מיט אַ בעקאנטען דעלעגאט פון די פֿאַרזי-
עמיגראַנטען קרייזען און איהם אויפֿצוקלערען
סיבות פֿאַרוואָס ער איז צוריקגעקומען קיין דייט-
לאַנד. ער איז — האָט ער געזאָגט, — אין די
שע קרייזען בעקאנט אלס אַ ווערציג איז די
פון דער געסטאפּא דעריבער איז פֿאַר איהם איז
גען נישט פֿאַראן קיין עמיסעלעזן טעלעכטיק
ער איז געוואָרענט ווייטער צו עסען דאָס פֿרויט
דער געסטאפּא.

לערנען העברעאיש און ענגליש, בכדי שפּעטער אפֿי-
צופֿאַהרען קיין ארץ ישראל. זיין שפּאַניאָש אַרבייט
האָט ער אונגעשטערט געפֿיהרט ביז צו זיין אַרעסט,
און יונג, און ווי ער האָט זיך מודה געווען, האָט ער
געזאָגט צו אינפֿאַרמירען הויפּטזעכליך איבער דער
יודישער פּאָיאָט בעוועגונג און איבער די פֿעדשידע-
נע אַרמאָניזאציעס. ער איז געווען אַ פּאָפּולער נאכט פֿון
אנטינאצי און פּאָיאָט פֿערוואַלטונג, עס איז איהם
אויך געלונגען זיך אַריינצוקומען אויף דעם פּאָיאָט
קאָנגרעס אין זשענעווע, אין פֿאַרזיגען יאָהר און ער
האָט וועגען קאָנגרעס געגעבען בעריכטען דער גע-
סטאפּא.
זיין מודה זיין זיך בעת דער אויספֿאַרשונג, איז
געווען אויפֿריכטיג. ער האָט דעצעהלעט אויספֿיהר-
ליך וועגען זיין טעטיגקייט און האָט כּסדר איבער-
חורט, אַז ער פֿיהלט אַ עסעל צו זיך אליין צוליב זיין
פֿעדערערישע ראָלע. בענעפֿער האָט אויך אָנגע-
געבען גענויע פֿריים וואָס האָבען זיך שפּעטער פֿע-
שטעמט, איבער דער אינעלירכע אַרמאָניזאציע פון
דער געסטאפּא, און וועגען צוויי איהרע פֿעריינדט
אין אַרמאָניזאציעס. אויך וועגען צוויי יודישע פֿע-
זענליכקייטען — איינע אין דייטשלאנד און די צוויי
סע אין ענגלאנד — וואָס שטעלען אין פֿעריינדט
מיט דער געסטאפּא האָט בענעפֿער געגעבען אויב-
פֿיהרליכע ערקלערונגען.
אין דייטשלאנד האַנדעלט עס זיך וועגען דעם
זעהר פּאָפּולערן מיטגליד פון דער בערלינער יודי-
שער קהלה קארעספּא וועלכער זאָל האָבען, לויט פֿע-
זענערס ערקלערונגען, צום טייל דוהעטע איבערגע-
געבען אַינפֿאַרמאָציעס דער געסטאפּא און צום טייל
דורך איהם, ער, בענעפֿער, איז אויך ענג פֿעריינדט
דעם מיט קארעספּא, וועלכער ווייסט אַז ער איז אַ
גענט פון דער געסטאפּא. ווען בענעפֿערס יודעיות
וועגען קארעספּאן זאָל זיין ריכטיג, וואָלט דער „פֿאַר-
קארעספּא“ טעלעז געשטעלט אין שטאָטען דעם „פֿאַר-
בענעפֿער“, ווייל קארעספּא האָט, אלס מיטגליד
פון דער יודישער קהלה אין בערלין גרויסע פֿעריינד-
טונגען און געלויבטקייטען אויך אין אינטערנאַציאָ-
נאַלען מאַשטאפּא. עס איז אַ פּאָט און געגען פֿאַר
דעס קיין ערשט אין דער בערלינער קהלה שוין פון
לאַנג אַ שטארקער אונצוטרוי און נאָך פֿאַר פֿענע-
פֿערס ערקלערונגען האָט מען געהאט אַ חשד, אַז
ער האָט סימפאטיעס צו די נאציס, מען מוז נעהמען
אין אכט, ווי שווער עס וועט זיין „א ייד מיטגלידער

אין דער לאַנדאָנער „דזשוואַיש קראַניקל“ וועגען
פֿערשענליכע פֿריים וועגען אַ עקעלאָסטישען פּאָל
א יוד, וואָס איז געווען אַ אַנענט אין דער „געסטא-
פּא“. אין יוני איז אין לאַנדאָן אַרעסטירט געוואָר-
ען אַ פֿערשוין וואָס האָט זיך אַרומגעדרעקט אין
די עמיגראַנטע קרייזען, פֿענעפֿערס און די קריי-
זע וואָס האָבען זיך פֿערווענדט מיט דער הילפֿס
אַקציע פֿאַר די דייטשע עמיגראַנטען. דאָס איז נע-
ווען דער געסטאפּא בעמאָטער, חיים בענעפֿער, וואָס
זיין אַפֿיציעלער פּאָס איז איינעשטעלט אויף דעם
נאָמען פון דר. האַרי בענעפֿער וועלכער איז אָפֿער
ארויסגעטרעטען אונטער פֿעדשידענע אַנדערע נעמען
ווי שוואַרצער, שטערן, דר. גוימאן אין פֿראַנקען.
דער פּלוצלונגער אַרעסט וואָס איז פֿאַר איהם
פֿאַרגעקומען אונטערוואַרטעט, האָט געגעבען אַ
פֿעראַשענענען ערלויבטאָס: ביים פֿעהרער איז ער פֿול
שטענדיג צוזאמענגעבראכען. ער האָט בעקומען אַ
נערווען עמיגראַנטע, זיך אליין פֿערייכעט אלס פֿער-
רעטער פון זיינע אונטערגעדיקטע פֿירדער אין דייטש-
לאַנד צוליב נידעריגע, אייגענצייגע מאַטיווען און
האָט זיך אלץ מודה געווען.
בענעפֿער איז פֿירער געווען קרימינאַל אסיס-
טענט אין דער פֿרויסישער פּאָליציי און די נאציס זע-
נען געקומען צו דער מאכט איז ער אלס יוד אָפֿער
זאָנט געוואָרען פון זיין פּאָסען. ווען די געסטאפּא
האָט שפּעטער אַרמאָניזירט אַ ספּעציעלער אַפּסיר
לונג צו אַפּסערווירען יודען און עמיגראַנטען האָט
ער זיך אליין געמערלט און ער איז צוליב זיין יי-
דישער אַפּשאַטמונג זעהר גערן פון דער געסטאפּא
אויפֿגענומען געוואָרען. מיט דער אויפֿגעבע צו שפּאַ-
ניען יודען. אין 1934 האָט ער אויסגעפֿיהרט זיין
מאָסעס געהאט די הויפּטזעכליך און פֿערלין, וואו ער
אַ פֿעריינדונג די קהלה האָט מיט אויסלאַנד. אפֿער
ער האָט אויך געדארפֿט אויסשפּאַניקען די געשעפט
ליכע מאַנאָפּאָליעס פון אייגענעלע יודישע פֿערווען
ליכטיקע און פֿירמען בעזונדערס אָפֿער דער טראַנס-
פֿער פון געלדער. צוליב דער דאָזיגער אויפֿגאבע איז
ער אויך סוף 1934 געקומען קיין ענגלאנד אין
פֿראַנקרייך.
ווען בענעפֿער איז אין 2 אפריל פון לונדענען
יאָהר ווידער געקומען קיין לאַנדאָן וואו ער האָט
זיך אויפֿגעגעבען אלס פֿילם און דעם אייטוואַדע-
רונגס פּעסאָנען האָט ער ערקלערט, אַז ער וויל זיך

אין דער לאַנדאָנער „דזשוואַיש קראַניקל“ וועגען
פֿערשענליכע פֿריים וועגען אַ עקעלאָסטישען פּאָל
א יוד, וואָס

געגעז די פערפאלגונגען פון די פאליטקען אין משעביץ

(8) אויפ'ן דור פון די פערלייגטע ארגאניזאציעס פון די פוילישע פערלייגטע פון פאטערלאנד פערטרידנער, האט זיך נעכטען פארמיטלט ארגאניזירט א טראכטלעכע מאניפעסטאציע פון די פירער פון לאנד, געזען די פערפאלגונגען פון די פאליצייסען אין טשעכען.

ארום 12 א זיינער האָבען זיך ביים רענקמאָל פון
סאָדאָש קאָשטשויסקי, אויף פרייהייטספּלאַץ
פּערזאָמעלט פעררענדיגע אָרגאַניזאַציעס, וואָס נעמען
דיין אין דער פּערזאָנע פון רעזערוויסטען שו-
סער, אונטער-אָפּצירער און אָפּצירער פון רעזערוו-
שלעזישער לעגיאָן א. ד. גל.
נאָכדעם זענען אָנגעקומען די האַנדווערקער-צו-
בען רעפּרעזענטאַטען פון פּערזענלעכע זעלבשטאַנ-
דיגע און פּאָליטיש-אָרגאַניזאַציעס.
ביז 1 א זיינער האָבען זיך אויפ'ן פרייהייטס-
פּלאַץ פּערזאָמעלט ביז 10 טויזענט מענשען, דער א-
קעסטער האָט אָנגעהויבן דעם פּאָליטישן, אלע
האָבען אָרגאַניזאַציען די הוטען און אויסגעהערט
דעם הימן מיט ענטפּלויזענע קעפּ.
אויף דער טריבונע איז דאָן אַרויף אַרום פּויליש-
אין אַ לענגערער, געלונגענער רעדע האָט אַרום
פּויליש אָנגעוויזען, אז דאָס נאָמע פּוילישע פּאָלי-
טעאָריעס זיך אין פּראַטעסטעס מיט די, וועלכע האָ-
בען נעקעמטעס פּאַר'ן ענטשטעהן פון פּויליש אין אַזוי
פּראַטעסט מענענע די עוועלוצ, וואָס ווערען בעאָנענע

טענע פרעלענעמען: ד"ר קאפיעטש (ווארשא) —
ענטוויקלונג פון דער שוץ איבער קינדער און מו-
דאין פוילען; פראפ. מיכאלאוויטש (ווארשא) —
פארשידענע פון דער פערזאנליכע און די לעצטע
אחר.

פון די פערטונגען פון די מ'האבן זאלען און
דעמאלטען האבן געזאגטן רעפערענצן
בלאזקע און מאזשעקי (ווארשא), פדל. אסעל
פראש, יאקאבינאוויטש און ליפסקא (ווארשא),
שא (ווינע), קורילאוויטש (לעמבערג), פייגין
רשא, מאקאווער און פדל. גאלדערשטן (לאדז)
דעזעקי (ווארשא), קוקו, ליפנסקי (לעמבערג),
טעקאוויטש (ווארשא), ווינעוויש (פריסק), איג-
וין ווארשא, פראזשימאקאוסקי (ווינא), קאקא-
ט (לאדז) און העכסטן (ווינע).

די רעפערענטען האבען בעריהרט פראבלעמען, אלע זענען נוגע מיטראציאנאלישע פארשונגען באטערעיע פון אינפערעציע קאנאקטען, די מוזיקלעך פון די באטערעיעס, די ווירלונג פון די מענטשן און/אדער אקטיוויטעטן אדוואנצירטע

נעכטען, אין דריטען טאג פון אפולישען
אמעפאך פון פערצטען און מיקראביאלאגען
ענען די פערצטען פארנעמען אין צוויי רופען
די פערצטען פון די פערצטען זענען פארגעסן
זען אין דער ענציקלעדיע, "אומאק" (פאנאמא 8)
מיקראביאלאגען און עפידעמאלאגען האבען גע-
ווארפט די פערצטען אין דער דאטעסירן - קא-
פאנאמא 9 (פערצטען 9)

[illegible]

געכמעז איז פארגעקומעז די ערשטע זיצונג

דער ארגאניזאציע. עס זענען אריין די ה"ה-
זענבערג, גאטליב, גאלדבערג, עפשטיין, רייכ-
ן, ראָזשניסקי, רובינשטיין, סאלעס, פֿרענקעל.
ס'עקזעקוטיוו איז צוקאמטער געווארען די ג.
למאן אלס ראטמאן פֿון דער לאדזער האנדעלס-
מער.

מדי צו געבען אלע איבריגע פֿעראייניגן די
לייבלייט צוזאמנשטעלן צו דער וויכטיגער אקציע
פֿריי געלאזען א פלאץ אין דער עקזעקוטיוו
ר די נאך פֿעהלערנדע ארגאניזאציעס. אויך דער
געשאפטן געווארן א רייה קאמיטעס פֿאר
דישידענע ארבייטס־געביטן, צווישען אנדערע,
א קאמיטע אויסצוארבייטען די פאטענציאלטען
די קליינענדלעך פֿאר דער מינסטער־אלער
עקס־קאמיטע, וועלכע דארף די טעג בעזוכען
זייער שטאט.

יִשְׁטַעֲנֵן פֶּן דִּי קלײַנע און מיטלעל סוחרים.
זענען אַרומגעזעצט געוואָרען אין דער ערשטער
דִּי אַרגאָניזאציעזעלע פֿריינד פֿען פֿון אויבער-
זייערע וועט האבא דינען אלס רעפערע-
טאָנס פֿון די לאָדזער ייִדישעגעזעלע און אלע
סעקרעטענע און אַקציעס וועלען נאָר קענען
רעכענען אַהער יוערען געמיינזאם און דורך דעם

ווייטער אין בעשלאָסען געוואָרען ענערגיש
ווערענען צו דער אַרבייט און אײַנפֿולגערען
פֿעראיינען, וועלכע זענען נאָך ביז איצט
רעאָרמירט נישט צוגעשטאַנען. דאָס צו טון אין
קורצעסטער צײַט, כדי אײַנמאַל אַ סוף-צו-
געבן צו דער צושטאַנדלעכקײַט פֿון די ווייטע קליינ-
דלעך-אַרײַנזאָלערס. עס איז געשאַפֿען גע-
וואָרען אַ פֿאַרשטאַנדענע און געוואָרען אַ פֿאַרשטאַנדענע

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דער גע-
גענער דער יודישער יוגענד מאן עקיבא אלט-
ה, נעוואוינט אלס סובאלקאטאר אויף פילטוד-
עזא 21 אין דער קעשענע האט מען ביי איהם
ינגען ברייט, אז ער בעהאט דעם פערצווייפאל-
שיט צוליב וואס און אפרייטסלאגניקיט. די
טעט צייט, האט ער זיך בעמייטשט בעקומען
סערטיפיקאט קיין ארץ ישראל. מענטש שרייבען
אז ער איז א יודישער יוגענד מאן פון תל אביב מאיר
ענהאז, אז דער לאנדער קהלה, צום ראציאנא-
ל אונגעזעהנע עסקנים. נישטאלייך, האט ער
די בריק פון ענטפער געטען בעקומען.

די מאליציי האט איהם אָפּ-
גיסען פון בױם אָבער שוין א טױטען:

ציונות-גאון 27, מעלה 112-25
י.ד. צערמייסטער. אים: י. קרעמאן

נעכטען איז ער אראפגעפאָרען קיין כאָיני,
ער האָט זיך אויפגעהאָנגען אויף אַ בויז.
טויטער קערפער איז איבערגעפיהרט געוואָ.
אין פּראָזעקטאָריעס, וואו ער וועט געפאלמט

נצחטען ביימאָג, האָבען די דורכגעצער אויף אַ
פארקאוואַנאָס, אין כאַני, בעמערקט אויף אַ

טעאטער „דזמאקאטאטיש“

דיינש 9.15 אוינט — גרויסע
פאפול מאסד= 54 גר. 170
פארשטעל פון
די בעלימטע יונגע הינסלערין
דינה האלפע
צוזאמען מיט איהר פערמער סעם בראנעצקי און
אנשטאט און גרויסען סענסעיאטיווען לעכענס-ביר אין
די אונגעזעצליכע פ
הערליכע אויסשאטונג! פערזעקסטרער איקספער
ליכע-עקסעקטן. בייטשט און 17 פרי און קעטע און
לויט: יונגער און בירגערליכע

6.36	אין-אויסגאנג
4.02	אין-אונטער-אויסגאנג

מְנוּסָא,
4
ד'
מרחשון תרצו

(א) מארגן, דינסטאג, ד. 5, נאָוועמבער דארפֿען
 יך שטעלען צו דער פּאָבאַר-רשימה אין מיניסטער-
 ביוראָ, אויף פּיטסבורגקאָרע 165 מענער און
 אַהערנאָנג 1915, וועלכע וואוינען אויפֿן שטח און
 5. קאָמפּליעס מיט די פּאָמיליעס, וואָס האָבען
 אַזאַ מיט די אַהתניו:

F G
און פון 12 קאמפאריאטס - מיט די אותיות:
R S Sz T U W Z Ż Ż
מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענלי-
כע דאקומענט און א רעגיסטראציע-שטיין.

אפטיקען.

היינטיגע נאכט - רייזשורען

(א) הינט ביזנאכט רייזשורען: ה. דאנצער
אנדזשער 57, ה. גראשקאוויטש 11, ליטא-
שול 15, א. בארעין (פליסטיקע 54),
אנדזשער 165, ה. רעמבע-
ליטא 175, א. שיקאגא 28, (פערדנאל-
ליטא 175)

פערדעיאטע פרויען

ווערען געקלינגט פון די פאסטענס
צוליב רעדוואציע

אין צוואמפנהאנג דערמיט, אינפארמירט מען
זי, אז די רעדוקציעס זענען אדורכשניטליך גע-
קומען צו 250 פראצענט.
עס זענען נישט רעדוצירט געווארען שווערע,
זייערע מענער, אבער נישט מער ווי 250
פראצענט מאנאטליך.

טראגיש פערענדיגט א סיכסוך
צווישען געלייטע

אויף שאפענס גאט 5 דראבען זיך צוקריגט
ער 40 יעהריגער יוזף לאסק. מיט זיין געליב-
ער טאנטיטלאוו אמטראוסקא:

די אסטראוואסא האט לעצטשנס געמערקט אז
הער געליבטער איז צו איהר עפעס אנגעקויפט
ווארען. איהם געמאכט צוליב דעם פארג-
אורפון. דערויף האט דער דאסכי איהר געזען=
דעם מיט א פאר קלענע. די אסטראוואסא איז גע-
אמען אין אזוי פערס, אז זי האט געכאפט א פלאש
עס וואלט איהר איהם אנגעזאגט, עס האט
יהם געטראפן אין פנים אריין. דעם שווער
דוראנגעטען. דעס האט די ארויסגערויפער פא-
גאטווייז אפגעפיהרט אין שפיטאל. די אסטראוואסא
ארעסטירט געווארן.

KINO TEATR
MIRAZ
HISTORJA 16

היינט און פאלג. מען!
די נייסטע און פרעהליכסטע פוילישע
מוזיקעלישע קאמפאזיציע א. נ.

A. B. C.

פון ליבע
אין די הויפט-ראלען:

Adolf Dymsza,
Kazio Krukowski
i Marja Bogda.

אנהויב 4 נאכט. שבת און ווענטאג 12 ביים.

בערגניצט די רעכט פון דער קהלה

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

נאך דער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען אז **הגב דער צירקולאר פון דער סטארט** **מווע איז נוגע אלע קהלות אין פו-** **לען, האלט די קהלה - פערוואלטונג,** **אז מאכט פונקטען איז נישט נוגע** **דער לאדער קהלה די קהלה פערוואל-** **טונג איז איבעראשט דערפון, וואס זי** **האט בעקומען פערארדנונגען און דער** **פערשטענדיגונג צווישען דער אויפ-** **זיכט-מאכט מיט דער קהלה-פערוואל-** **טונג, צי מ'קאן די פערארדנונג רעאליז-** **רען. דעריבער האלט זיך די קהלה פער** **וואלטונג אפ אנצונעהמען וועלכע עס** **איז בעשרום.**

ס'איז בעשלאסען געווארען צו בעפולמעכטיגען דעם פרעזענט דעם מיניסטער, ער זאל אינטערעווענירען וועגען ביידע קאמוניקאטען ביי די ענטשפערעכענע ארגאנען.

ווייטער ווערט בעקאנט געמאכט דער בעשרום

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה פער- וואלטונג זענען איבערגעליענעט געווארען **צוויי קאמוניקאטען פון דער סטא- ראסטווע**

וועלכע האבען איבערגעליענעט דאזאנעס. לויט די קאמוניקאטען ווערט פערשטעלערט די רעכט פון דער קהלה פערוואלטונג.

נאך דעם ווי דאזאנעס רומקאנסקי שטעלט אייניגע אנטפערען טרעט מען צו צום ליינענען די קאמוניקא- טען פון דער סטארטווע, אין וועלכע ס'ווערט מיט געטויילט פאלגענדעס:

דער קהלה בודזשעט דארף פארגעשטעלט ווערען דער סטארטווע ביזן 1טען דעצעמבער, ד.ה. אז דער קהלה בודזשעט אויפ'ן יאהר 1936 דארף צוגע- שטעלט ווערען שוין דעם 1טען דעצעמבער 1935. ווייטער:

דאס שטרייבען פון עטאטיסטען קאן פארקומען נאר אין דעם פאל, אויב דער פינאנץ אמט וועלכער האט אירורכעפיהרט א עקזעקוציע וועט פעסטשטע- לען אז דער בעטרעפערנער איז נישט אימסטאנד צו צאהלען דעם עטאט.

אלע פערלענענע שטייערן מוזען אין משך פון 10 טעג איבערגעשיקט ווערען דער פינאנץ קאמער, כדי אויסצומאכען אויף א צוואנג אופן.

אין דער ערשטער רייה מוז די קהלה פערוואלטונג אויסצאהלען די שכירות פון די אנגעשטעלטע און די עמפלויעס, נאך דעם ווי ס'זענען אויסגעצאהלט נע ווארען די שכירות קאן די קהלה פערוואלטונג מאכען אנדערע אויסצאבען אויף שטייערן, "אובער- פיעטשאנליע", ערשט דעמאלט איז דער קהלה פער- וואלטונג דערלויבט צו דעקען אנדערע אויסצאבען, ווי: דאזאנעס שטייער, סאציאלע חיף א.א.וו.

די קהלה פערוואלטונג האט נישט קיין רעכט צו העכערען די פענסיעס פון די אנגעשטעלטע און נישט צו אננאמען שטייערן קיין נייע אנגעשטעלטע, א חוץ דעם דארף די קהלה פערוואלטונג פארשטעלען דער סטארטווע א רשימה פון די אנגעשטעלטע, אויפווייזען וואס פאר א פונקציעס ווי פיהרען אויס, צו צי ס'איז מיט זיי געמאכט געווארען קאנטראקט טען און אויף ווי לאנג די קאנטראקטען זענען נע- שלאסען געווארען.

די קהלה פערוואלטונג דארף פארשטעלען דער סטארטווע פערטעליעהרליכע ביילאנסען פון דער טעטיגקייט, דער ערשטער פערטעליעהרליכער בי- לאנס דארף צוואנגענעשטעלט ווערען ביזן 10טען נאוועמבער, ד.ה. פאר 3 נאוואמבער, פון 1טען יא- נאר ביזן 1טען אקטאבער.

אין 12טען קאמוניקאט טיילט די סטארטווע מיט, אז די טאקע פאר שטעטען בהמות פון 1טען יאנואר 1936 איז:

פאר נבות - פון 3 ביז 4 וואנטעס. (פון איצט פון 3 ביז 7.50 זל.) ערשטער - 1.50 זל. (פון איצט 1.85 זל.) ד.ה. אז די שחיטה טאקע ווערט פער- קלענערט אויף 40 פראצענט. אין צוזאמענהאנג מיט דעם פערקלענערען די פריזען אויף שחיטה, פאר- דערט די סטארטווע צו רעדוצירען די חוצאות אויפ'ן יאהר 1936.

וועגען די קאמוניקאטען האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע

דאזאנעס רום האט ערקלערט אז די קאמוניקאטען זון דער סטארטווע פערשטעלערען די רעכט פון דער קהלה.

פעראייניגען די קאלאניאל-פראנזשע

פערואמלונג פון קאלאניאל-הענדלער-פעראייני

הענדלער אין דער ארגאניזאציע, וואס עקזיסטירט שוין 20 יאהר.

א רעפערענט זענען דער צעשפליטערונג אין דער קאלאניאל-הענדלער האלט דער דעלעגאט פון ווארשא, ה' ווייג. דער רעדנער שטעלט זיך אויף

אין קאלאניאל-הענדלער-פעראייני (שרווימעס- קא) איז פארגעקומען א פערזאמלונג אונטערן פארויז פון ה' גאסליב, זעלכער גיט איבער א בע- ריכט פון דער טעטיגקייט און שטרייכט אנטער די בויטענדיגקייט פון פעראייניגען אלע קאלאניאל-

אין קאלאניאל-הענדלער-פעראייני (שרווימעס- קא) איז פארגעקומען א פערזאמלונג אונטערן פארויז פון ה' גאסליב, זעלכער גיט איבער א בע- ריכט פון דער טעטיגקייט און שטרייכט אנטער די בויטענדיגקייט פון פעראייניגען אלע קאלאניאל-

פייערליכע ערעפנונג

פון א אמבולאטאריע ביי "נות-לחם" אויף גייערס ראיא

זיכטיגקייט פון דער אינסטיטוציע, בערגיטען פאל- גענדע ה"ה: ד"ר פיקעל - לייטער פון אמבר- לאטאריעס, בראנד - סקערעטאר פון "עורת חולים" (כאני), פיאטור כארי, קאמענדאנט צבי מייזלער, שטראנדמאן - מחזיקי חולים" שייבלערס ראיאן, טשינגא - זייער-פרעזענט פון יוגענד-סקעציע "נות לחם", פרוי דארענבאש - פרויען-סקעציע ביי "מחזיקי חולים", עפשטיין, קאזאק, פאגלער - גמילה חסדים-קאסע" אויף גייערס ראיאן, יא- נאט, גרונדמאן - זייער-פרעזענט פון "עורת- חולים" (כאני), לעזיטין און אדוו. ווייזמאן.

נאכדעם ווי ס'ווערען פארגעליינעט די בע- גריסונגען פון פרעזענט יליזש לעזיטין און קאנ- סול מאקס קאהן ווערט אויפ'ן פארשלאג פון פרע- זעט מגר. באלבעריסקי בעשלאסען איבערצושיקען א דאנק-דעפערענץ דעם קאנסול מאקס קאהן, פאר זיין אפפערזיגלעך און פיינאנציעלער הילף לטובת "נות-לחם" און אמבולאטאריעס.

נאכדעם ווי דער כאר אונטער דער לייטונג פון בעיאוסטען זינגער און סאליסט ה' לעזיטין זינגען אפ עטליכע געזאנג-נומערען, נעמט זיך דער פולס צו די פיינ-סעריירטע טישען.

מיט'ן איינשרייבען זיך אין געדענק-בוך, ווערט די פייערונג געשלאסען.

Dr. **Wolkowski**

צינער-גאס 11, טעל 238-02

ספע. פאר טריפער, סופיס און הויז-קראנקה. פעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אן פון 8-11 ביטאג און פון 4-9 אונטער.

אין דעם מאמענט עפענט זיך די טיר און עס קומט אריין אן סאלאט. זיין היטעל איז אראפגע- רוקט איבער די אויגען, און דער שינעל שלעפט זיך איהם אזוי קאמיש נאך, אז סיי די קעלנערקע, סיי דער גאסט מיט דעם שווארצען בערדעל, סיי דער אלטער גרויזער מיט דער לולקע - צושמיכלען זיך...

— א פלאש וויין און עפעס צו עסען! — זאגט דער סאלאט צו דער קעלנערקע

— איך גיב איהן באלד.

— איז דא נישט פעהרען נאך קיין צימער?

— פרעגט דער סאלאט און קוקט זיך אים, ארויפ- רוקענדיג דערמיט אפטייל דאס היטעל.

— פעהרען, אבער זעהר א טונקעלע, — ענט- פערט די קעלנערקע. — עסט דא בעסער.

— ניי, ניי, גיט מיר בעסער אריין דאס עסען אין טונקעלען צימער.

דער סאלאט גיט א ווארף א בליק אויף דעם גאסט מיט'ן שווארצען בערדעל, און דערמיט גיט ער א קיים בעמערקבארען שמיכלעך. ער טראכט, דער דאזיגער סאלאט, אז אויף דער וועלט זע- נען פעהרען מענשען, וואס זענען אזוי עהגליך איינע אויף די אנדערע ווי צוויי טראפעס וואסער...

דאן געהט דער סאלאט אריין אין א ווייטיג טונקעלען צימערעל, וואוהין די קעלנערקע דער- לאנגט איהם אריין דאס עסען. און ער נעמט זיך רייבען די סעדה מיט אַזאַ אַפּעטיט ווי ער וואלט שוין טעג גאנצע נישט געהאט געגעסען.

דער גאסט מיט דעם שווארצען בערדעל גיט א זאג צו דער קעלנערקע:

— איהר האט געזעהן ווי סאלאטען געהען אָנגעטון? ער זעהט דאן אים, דער דאזיגער וועמליאק, ווי א קאמעדיאנט פון א צירק, בער-כער- די קעלנערקע ענטפערט באגרישט. עפעס שטיקט איהר אין האלד, ווען זי קוקט אויף דעם ראָיגען מענטש — א קלייניגקייט: סעליס-כאן!

שמורמדיגע צייטען

ראמאז

הערט, הערט, די טיר עפענט זיך, פאליציי איז דא! — האט די קעלנערקע דערשראקען געסאפעט, פער- בראכען מיט די הענט און זיך פעררוקען אין א ווינקעל...

אין האב אויף מורא פאר דער שיסעריי, וואס עס קאן אויסברעכען ביים כאפען סעליס - כנאען... — האט דער סאלאט א זאג געטון - מען דארף זיך בעהאלטען, עס קאן נאך טרעפען א קול...

מיט איין שפרונג איז דער סאלאט געווען ביי דער הינטערשטער טיר, לעבען וועלכער סאלי- געשטאנען דאס זעקעל מהעל. ער האט דאס זעקעל אַרױסגעשטופט אן א זיט און האטסיג געעפענט די טיר, וואס האט געפיהרט אין א פינטערען קא- רידאר.

— לאזט מיר אויך! — האט די דערשראקענע קעלנערקע גענומען נאכלויפן דעם סאלאט און איז צוזאמען מיט איהם פערשוואונדען אין פֿינט- טערען קארידאר, וואס האט אַרױסגעפיהרט אויף א לעדיגען הויף, וואס איז געווען בעוואקסען מיט גראז געטון:

— די הענט אין דער הויף! נישט ריהרען זיך פֿון אַרױס!

דער טשעטשעניץ מיט'ן שווארצען בערדעל האט אויפגעהויבען די הענט אין דער הויף און גע- בליבען שטעהן אומבועוועגליך מיט א דערשראקען און פֿערוואונדערט געזיכט.

— בינדען איהם! — האט א געשריי געטון דער אַפֿיציר, וואס איז געווען דער פיהרער פֿון די פאליצייאנטען און סאלאטען.

די פאליצייאנטען און די סאלאטען האבען נאך אלץ געהאלטען אויסגעשטרעקט די רעוואלוע- רען אין די ביסקען, ווי זיי וואלטען געהאט

זי וואונדערט זיך נאך, וואס זי פאלט נישט אין חלשות פאר שרעק. זי האט געהערט אז אונס מענ- שן חלשן, דעהערענדיג דעם דאזיגען שרעקלי- כען מאמענט, די קעלנערקע גלויבט, אז זי איז באהמ פֿון איינען, אויב זי קאן זיך בעהערשען.

אין פולצולנג דעהערט זיך פֿון דער גאס א גערודער, די קעלנערקע ווערט בלאס. זי לויפט אריין אין טונקעלען צימער און הויבט אן שווער צו סאפען, זי ווייטט שוין וואס דער דאזיגער גע- רודער בענייט — אַזאַ געקומען צור- לופֿען פאליציי, אום צו פאנגען סעליס-כאניען. אן, אן, אן... — ברומט זי ארויס און קאן קיים אפאטעמען, וואס וועט איצט זיין? מיוועט שיסען, גאט מיינער!

— וואס איז געשעהן? ווער וועט שיסען? — פֿרעגט דער סאלאט.

שטעלט זיך האטסיג אויף, אריינשטעקענדיג דערביי די הענט אין די טאשען.

די קעלנערקע רוימט איהם איין מיט א צעשרא- קענער שטים:

— אַט זינער... איהר זעהט... מיט'ן שווארצען בערדעל... איהר ווייטט ווער דאס איז? סעליס כאן!

— סעליס-כאן? יכער? טאקע סעליס-כאן?...

פֿרעגט דער סאלאט.

— יא יא — סאפעט ווייטער די קעלנערקע, מיין פאלעבאקסטע איז געגאנגען נאך פאליציי.

אין דרויסען איז שוין א גערודער... פאליציי-רינ- געלט אַרױס דעם רעסטאראן... הערט, הערט... איז נישט קיין הינטערשטער אַרױסגאנג?...

עפעס א זיטטיגע מיר? — פֿרעגט דער סאלאט מיט א שארפֿער שטים.

— סאליד דא, אבער סעליס-כאן וועט דעם אַרױסגאנג נישט טרעפען... דאס איז יענע טיר, געבען זעלכען עס שטעהט דער זאק מיט מהעל... ער וועט שוין נישט בעווייזען צו זיין פֿענען...

אין דעם מאמענט עפענט זיך די טיר און עס קומט אריין אן סאלאט. זיין היטעל איז אראפגע- רוקט איבער די אויגען, און דער שינעל שלעפט זיך איהם אזוי קאמיש נאך, אז סיי די קעלנערקע, סיי דער גאסט מיט דעם שווארצען בערדעל, סיי דער אלטער גרויזער מיט דער לולקע - צושמיכלען זיך...

— א פלאש וויין און עפעס צו עסען! — זאגט דער סאלאט צו דער קעלנערקע

— איך גיב איהן באלד.

— איז דא נישט פעהרען נאך קיין צימער?

— פרעגט דער סאלאט און קוקט זיך אים, ארויפ- רוקענדיג דערמיט אפטייל דאס היטעל.

— פעהרען, אבער זעהר א טונקעלע, — ענט- פערט די קעלנערקע. — עסט דא בעסער.

— ניי, ניי, גיט מיר בעסער אריין דאס עסען אין טונקעלען צימער.

דער סאלאט גיט א ווארף א בליק אויף דעם גאסט מיט'ן שווארצען בערדעל, און דערמיט גיט ער א קיים בעמערקבארען שמיכלעך. ער טראכט, דער דאזיגער סאלאט, אז אויף דער וועלט זע- נען פעהרען מענשען, וואס זענען אזוי עהגליך איינע אויף די אנדערע ווי צוויי טראפעס וואסער...

דאן געהט דער סאלאט אריין אין א ווייטיג טונקעלען צימערעל, וואוהין די קעלנערקע דער- לאנגט איהם אריין דאס עסען. און ער נעמט זיך רייבען די סעדה מיט אַזאַ אַפּעטיט ווי ער וואלט שוין טעג גאנצע נישט געהאט געגעסען.

דער גאסט מיט דעם שווארצען בערדעל גיט א זאג צו דער קעלנערקע:

— איהר האט געזעהן ווי סאלאטען געהען אָנגעטון? ער זעהט דאן אים, דער דאזיגער וועמליאק, ווי א קאמעדיאנט פון א צירק, בער-כער- די קעלנערקע ענטפערט באגרישט. עפעס שטיקט איהר אין האלד, ווען זי קוקט אויף דעם ראָיגען מענטש — א קלייניגקייט: סעליס-כאן!

שמורמדיגע צייטען

ראמאז

הערט, הערט, די טיר עפענט זיך, פאליציי איז דא! — האט די קעלנערקע דערשראקען געסאפעט, פער- בראכען מיט די הענט און זיך פעררוקען אין א ווינקעל...

אין האב אויף מורא פאר דער שיסעריי, וואס עס קאן אויסברעכען ביים כאפען סעליס - כנאען... — האט דער סאלאט א זאג געטון - מען דארף זיך בעהאלטען, עס קאן נאך טרעפען א קול...

מיט איין שפרונג איז דער סאלאט געווען ביי דער הינטערשטער טיר, לעבען וועלכער סאלי- געשטאנען דאס זעקעל מהעל. ער האט דאס זעקעל אַרױסגעשטופט אן א זיט און האטסיג געעפענט די טיר, וואס האט געפיהרט אין א פינטערען קא- רידאר.

— לאזט מיר אויך! — האט די דערשראקענע קעלנערקע גענומען נאכלויפן דעם סאלאט און איז צוזאמען מיט איהם פערשוואונדען אין פֿינט- טערען קארידאר, וואס האט אַרױסגעפיהרט אויף א לעדיגען הויף, וואס איז געווען בעוואקסען מיט גראז געטון:

— די הענט אין דער הויף! נישט ריהרען זיך פֿון אַרױס!

דער טשעטשעניץ מיט'ן שווארצען בערדעל האט אויפגעהויבען די הענט אין דער הויף און גע- בליבען שטעהן אומבועוועגליך מיט א דערשראקען און פֿערוואונדערט געזיכט.

— בינדען איהם! — האט א געשריי געטון דער אַפֿיציר, וואס איז געווען דער פיהרער פֿון די פאליצייאנטען און סאלאטען.

די פאליצייאנטען און די סאלאטען האבען נאך אלץ געהאלטען אויסגעשטרעקט די רעוואלוע- רען אין די ביסקען, ווי זיי וואלטען געהאט

זי וואונדערט זיך נאך, וואס זי פאלט נישט אין חלשות פאר שרעק. זי האט געהערט אז אונס מענ- שן חלשן, דעהערענדיג דעם דאזיגען שרעקלי- כען מאמענט, די קעלנערקע גלויבט, אז זי איז באהמ פֿון איינען, אויב זי קאן זיך בעהערשען.

אין פולצולנג דעהערט זיך פֿון דער גאס א גערודער, די קעלנערקע ווערט בלאס. זי לויפט אריין אין טונקעלען צימער און הויבט אן שווער צו סאפען, זי ווייטט שוין וואס דער דאזיגער גע- רודער בענייט — אַזאַ געקומען צור- לופֿען פאליציי, אום צו פאנגען סעליס-כאניען. אן, אן, אן... — ברומט זי ארויס און קאן קיים אפאטעמען, וואס וועט איצט זיין? מיוועט שיסען, גאט מיינער!

— וואס איז געשעהן? ווער וועט שיסען? — פֿרעגט דער סאלאט.

שטעלט זיך האטסיג אויף, אריינשטעקענדיג דערביי די הענט אין די טאשען.

די קעלנערקע רוימט איהם איין מיט א צעשרא- קענער שטים:

— אַט זינער... איהר זעהט... מיט'ן שווארצען בערדעל... איהר ווייטט ווער דאס איז? סעליס כאן!

— סעליס-כאן? יכער? טאקע סעליס-כאן?...

פֿרעגט דער סאלאט.

— יא יא — סאפעט ווייטער די קעלנערקע, מיין פאלעבאקסטע איז געגאנגען נאך פאליציי.

אין דרויסען איז שוין א גערודער... פאליציי-רינ- געלט אַרױס דעם רעסטאראן... הערט, הערט... איז נישט קיין הינטערשטער אַרױסגאנג?...

עפעס א זיטטיגע מיר? — פֿרעגט דער סאלאט מיט א שארפֿער שטים.

— סאליד דא, אבער סעליס-כאן וועט דעם אַרױסגאנג נישט טרעפען... דאס איז יענע טיר, געבען זעלכען עס שטעהט דער זאק מיט מהעל... ער וועט שוין נישט בעווייזען צו זיין פֿענען...

אין דעם מאמענט עפענט זיך די טיר און עס קומט אריין אן סאלאט. זיין היטעל איז אראפגע- רוקט איבער די אויגען, און דער שינעל שלעפט זיך איהם אזוי קאמיש נאך, אז סיי די קעלנערקע, סיי דער גאסט מיט דעם שווארצען בערדעל, סיי דער אלטער גרויזער מיט דער לולקע - צושמיכלען זיך...

— א פלאש וויין און עפעס צו עסען! — זאגט דער סאלאט צו דער קעלנערקע

— איך גיב איהן באלד.

— איז דא נישט פעהרען נאך קיין צימער?

— פרעגט דער סאלאט און קוקט זיך אים, ארויפ- רוקענדיג דערמיט אפטייל דאס היטעל.

— פעהרען, אבער זעהר א טונקעלע, — ענט- פערט די קעלנערקע. — עסט דא בעסער.

— ניי, ניי, גיט מיר בעסער אריין דאס עסען אין טונקעלען צימער.

דער סאלאט גיט א ווארף א בליק אויף דעם גאסט מיט'ן שווארצען בערדעל, און דערמיט גיט ער א קיים בעמערקבארען שמיכלעך. ער טראכט, דער דאזיגער סאלאט, אז אויף דער וועלט זע- נען פעהרען מענשען, וואס זענען אזוי עהגליך איינע אויף די אנדערע ווי צוויי טראפעס וואסער...

דאן געהט דער סאלאט אריין אין א ווייטיג טונקעלען צימערעל, וואוהין די קעלנערקע דער- לאנגט איהם אריין דאס עסען. און ער נעמט זיך רייבען די סעדה מיט אַזאַ אַפּעטיט ווי ער וואלט שוין טעג גאנצע נישט געהאט געגעסען.

דער גאסט מיט דעם שווארצען בערדעל גיט א זאג צו דער קעלנערקע:

— איהר האט געזעהן ווי סאלאטען געהען אָנגעטון? ער זעהט דאן אים, דער דאזיגער וועמליאק, ווי א קאמעדיאנט פון א צירק, בער-כער- די קעלנערקע ענטפערט באגרישט. עפעס שטיקט איהר אין האלד, ווען זי קוקט אויף דעם ראָיגען מענטש — א קלייניגקייט: סעליס-כאן!

הפארט-בעזונג

רומעניע - פוילען 1:4 (1:3)

בוקארעסט.
היינט איז פארגעקומען דער לאנגערעווארטער טער פוסבאל-מעטש צווישען די רעפערענטאציע פון רומעניע און פוילען.
די פוילישע רעפערענטאציע וועלכע האט לעצטענס דערגרייכט צוויי שעהע רעזולטאטען מיט דייטשלאנד און עסטרייך, האט געוואלט בעווייזן, אז דער קריזיס אין פוילישען פוסבאל לינקווייזט זיך כסדר, נאך די צוויי נצחונות פון פוילישען פוסבאל, האט ביי א טייל ספארט-טוער געהערשט די איבערצייגונג, אז די דאזיגע רעזולטאטען זענען נישט דערגרייכט א דאנק דער הויכער קלאס פון פוילישען פוסבאל, נאר זיי זענען געווען גליקליכע געלוגענע טאקטישע אויסרעכענונגען אין די געגעבענע קאמפן, וועלכע האבען זיך אויסגעדרוקט אין דער דעפעניוירט האלטונג פון דער מאנטאט בעה די קאמפן.
דער נעכטיגער געגנער פון פוילען איז געווען

פאקס-מעטש לאדו - פאמערן 7:9

רעכענען אויף די שווערסטע וואגען. אין פריינד שפאטס-קאמף (אויסער מעטש) האט שיקארסקי בעזיגט קושעמינסקי 2.
אין דער ליכטער וואג האט וואדאוינסקי געהאט א צושטעלונג איבערמאכט איבער קאר-וואלסקין אין אלע דריי רינגען. קאדאולסקי האט געקעמפט נישט ריין, וועלכענדיג אויסמירדען א נאקראט. דאס האט זיך איהם פולשטענדיג איינגעגעבן.

אין דער האלב-מיטל-וואג איז נאך א לאנגען איבעררייס ווידער ארויסגעטרעטען טאבארסקי, הגם ער האט נאך נישט דערגרייכט זיין קלאס, האט ער זיין קאמף מיט סטארקאוסקי איבערגעגעבן געווארען. אלעמאל האט טאבארסקי מיט זיין ווייטערע צווייטל אין באקס פיל פערשטארקט די לאדער רעפערענטאציע.

אין מיטל - געוויסע האט כמעטלעכע ווייז געטראפן מיט זאקעמבא - נישט קיין שלעכטער באקסער. פערשטענס זיך, אז ביי כמעטלעכע ווייז האט ער פיל נישט געהאט צו זאגען. אין דער ערשטער רונדע האט זאקעמבא מיט פיל דרייטקייט אטאקירט כמעטלעכע וועלכער איז אין דער צייט געווען זעהר צוריקגעוואלטען.
אין דער צווייטער רונדע האט ערשט כמעטלעכע וועלכער איז צו קעמפן. און ביים ערשטען ריכטיגען קלאס-אויסווייז, "געהט" זאקעמבא אויף די ברע-טער ביז 8 און אביסעל שפעטער ווערט ער, "אויס-געזעהלט".

אין דער האלב-שווערער-וואג איז פארגעקומען א שוואכער קאמף צווישען פיעטושעוויץ און ווער-נערץ (פאמערן). ביידע באקסער קעמפן זעהר פרייטליך. און ביים סוף פון קאמף זענען זיי גע-ווען שטארק ערשעפט.
דער רעזולטאט פונעם ערשטען קאמף איז געווען דער שווערער וואג האט קלאדאס רעמיווירט מיט כאמא. אין דער ערשטער רונדע האט זיך בע-קומען דעם איינדרוק, אז כאמא וועט דעם געגנער ממש צושטאנען. ער איז זעהר שנעל אפגעשטאנען. איבערנעם האט ער א זעהר ארימען רעפערטואר צו ענטוויקלען לטובת זיך א קאמף ביז צום סוף. כאמא האט מינימאל איבערגעשטיגען דעם געגנער. רינגירטער הי פיקעאז.

באקס

ווארטא - גריה 6:10
ווארטא II - ביאליסטאק 5:11
אויף דעם מעטש האט רונדשטיין בעזיגט נא-רעצקי.

פון דער פראווינץ

(פון אויזער הארעספאנדענטען)

דונסעט וואלע.

די בעשורדיגט איהם אין פערפיה-רען און ער זי איז שאנטאזשירען.

מיט א צייט צוריק איז א היגער דאקטאר נערץ פון נעווארען צו א קראנק מיידל.
דאס מיידל איז געווען יונג און רייזענדישען און א דאקטאר דארף מען דאך נעמען אויף א סוף כל סוף אויך נישט מעהר, ווי א זינדער מאנט פערשיין. דערווענענדיג אוא, "בלהענע דיו" איז ער טאקע געווארען אן אנגענעם געפילעפט.

דער דאקטאר איז שוין מעהר נישט אפגעטרעטען פון מידעלס ארמקען בעט. ער האט דארט נאנצע טעג און נעכט פערבראכט, אנגעשטענעט אלע פיר חת ביז ס'איז איהם נעלונגען דאס מיידל אוועק צושטעלן אויף די פיס.

דער דאקטאר איז געווען גליקליך צוליב געווען ווערען פון מיידל, ער האט זיך מיט איהר נאך א לענגערע צייט נעחברט, ערליך איז ווי איהם פער-

קרייז-האנפערענץ

פון וועלט-פערבאנר "מכבי" אין לאדו

אין לאסאל פון "ברוכבא" איז נעכטען פאר-נעקומען די יערליכע קאנפערענץ פון די "מכבי" קלובען פון לאדער קרייז.
די דערעפונגס-רעדע האט געהאלטען דער פרעזענט פון אפטרעטענדען עקזעקוטיוו ה' ה'ר' עלענבערג. אין סך-הכל פון דער אפגעטוענער אר-בייט און ארום די אויפגאבען פון די יודישע נא-ציאנאלע ספארט-קלובען, האט ה'ר' עלענבערג פאר-לויכטען די גרונד-פרינציפען פון וועלט-פערבאנר "מכבי". דער רעדנער האט אויך אין זיין רעדע אונ-טערגעשטראכן די בעדייטונג און דערגרייכונגען פון דער צווייטער "מכבי-דע".
אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען: ד"ר ראזען (פארזיצער), רובינשטיין (שטארק), אורבאך (פאראנייגט).
ווענען דער נאענטסטער ארבייט פון דער צענט-מארל-פערבאנר פון וועלט-פערבאנר אין פוילען האט געזעט ה' קליינער פון ווארשא.
נאכ'ן אלגעמינעם פערדיקט, וועלכען עס האט איבערגעגעבן ה' אדוו. בערקאוויטש, האט זיך ענט-וויקעלט א הייסע דיסקוסיע. בעזונדערס איז שארף אנגעפאלען די אפטרעטענדע לויטונג דער פארשטע-הער פון לאדער, "מכבי" ה' אינזש. ב. וויינבערג, וועלכער האט אנגעוויזען, אז די פרוהערדיגע עקזע-קוטיוו האט אין איהר ארבייט זעהר וועניג פערדיק-וויכטיג די אינטערעסען פון די בעזונדערע קלובען.
די פארשטענער פון די קלובען איז דער פרא-ווייז, האבען זיך בעמלאנט אויף דער שטימונגער-שע בעזיגונג פון דער עקזעקוטיוו לויט די קליינע קלובען. עס איז נישט אנגעפאלען געווארען דער קאנטאקט צווישען דעם עקזעקוטיוו און די קלובען. אין שווערע צייטען פאר די קלובען, זענען אפט ווערגענען אפילו ווענען טעכנישער הילף נישט ער-לעדיגט געווארען פאזיטיוו.
פון די רעדעס האט מען געקענט זעהן, אז די קלובען אויף די ערשטע לעבען איבער א שווערען קריזיס און עס איז נויטיג ווי שטענדיג א נעהער-נער אויפזוכט אין הילף פון דער עקזעקוטיוו.
אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אין לאסאל פון "ברוכבא" איז נעכטען פאר-נעקומען די יערליכע קאנפערענץ פון די "מכבי" קלובען פון לאדער קרייז.
די דערעפונגס-רעדע האט געהאלטען דער פרעזענט פון אפטרעטענדען עקזעקוטיוו ה' ה'ר' עלענבערג. אין סך-הכל פון דער אפגעטוענער אר-בייט און ארום די אויפגאבען פון די יודישע נא-ציאנאלע ספארט-קלובען, האט ה'ר' עלענבערג פאר-לויכטען די גרונד-פרינציפען פון וועלט-פערבאנר "מכבי". דער רעדנער האט אויך אין זיין רעדע אונ-טערגעשטראכן די בעדייטונג און דערגרייכונגען פון דער צווייטער "מכבי-דע".
אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען: ד"ר ראזען (פארזיצער), רובינשטיין (שטארק), אורבאך (פאראנייגט).
ווענען דער נאענטסטער ארבייט פון דער צענט-מארל-פערבאנר פון וועלט-פערבאנר אין פוילען האט געזעט ה' קליינער פון ווארשא.
נאכ'ן אלגעמינעם פערדיקט, וועלכען עס האט איבערגעגעבן ה' אדוו. בערקאוויטש, האט זיך ענט-וויקעלט א הייסע דיסקוסיע. בעזונדערס איז שארף אנגעפאלען די אפטרעטענדע לויטונג דער פארשטע-הער פון לאדער, "מכבי" ה' אינזש. ב. וויינבערג, וועלכער האט אנגעוויזען, אז די פרוהערדיגע עקזע-קוטיוו האט אין איהר ארבייט זעהר וועניג פערדיק-וויכטיג די אינטערעסען פון די בעזונדערע קלובען.
די פארשטענער פון די קלובען איז דער פרא-ווייז, האבען זיך בעמלאנט אויף דער שטימונגער-שע בעזיגונג פון דער עקזעקוטיוו לויט די קליינע קלובען. עס איז נישט אנגעפאלען געווארען דער קאנטאקט צווישען דעם עקזעקוטיוו און די קלובען. אין שווערע צייטען פאר די קלובען, זענען אפט ווערגענען אפילו ווענען טעכנישער הילף נישט ער-לעדיגט געווארען פאזיטיוו.
פון די רעדעס האט מען געקענט זעהן, אז די קלובען אויף די ערשטע לעבען איבער א שווערען קריזיס און עס איז נויטיג ווי שטענדיג א נעהער-נער אויפזוכט אין הילף פון דער עקזעקוטיוו.
אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אין דער דיסקוסיע האבען זיך נאך בעמילונג געדאלט (קאמפאזשן), שרעטער, ברוך פראשער און מנחם שטערן.
די דיסקוסיע האט אויך אלע פארווארפען געענפטער ד"ר עלענבערג.
נאכ'ן אויסדרוקען צוטריי דעם אפטרעטענדען עקזעקוטיוו איז אויסגעוועהלט געווארען א נייער עקזעקוטיוו פון פאלגענדע פערזאנען: ד"ר עלענ-בערג (פרעזענט), שטיינמאן, ד"ר האנסעל, אדוו. בערקאוויטש, מאנ. שטערן, סענאט, שרעטער און מארענשטערן.
דעוידירקאמסיע: פרישמן, הירשבערג און צינלער.
הבריס-לעריכט: ד"ר קאנטאר, ד"ר ראזען און אדוו. אפטרענט.
פון די רעדעס האט מען געקענט זעהן, אז די קלובען אויף די ערשטע לעבען איבער א שווערען קריזיס און עס איז נויטיג ווי שטענדיג א נעהער-נער אויפזוכט אין הילף פון דער עקזעקוטיוו.
אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

בוזשא - מייסער פון "ב" סלאם
אין דעזירירענדען מעטש זענען מייסטר-טי-סוף פון "ב" סלאם האט, "בוזשא" בעזיגט, "וויי-זעו II אין פערזענליכע פון 0:6.

פארמאל מיט א לאדער רעפ-רעזענטאציע-באקסער צוריקפאהרענדיג פון א מעטש

פערבאנר, האט מען דעם קראנקען גלייך געקאנט אפשיהרען אין שפיטאל א.נ.ו. פון מארשא פיסטורסקי, ווי אסטראוסקי, האט בעקומען א זארגזאמע אוי-זיכ.

די שטימונג צווישען די לאדער באקסער איז פערשטעט זיך געווארען א זעהר סווייזע.

פוסבאל

לעמבערג
משאנרי - פארגושע (סראק 1:2)
מעטש ווענען אריינגעהן אין דער "לוינע" נישט קושענדיג אויף דעם נעחן, וועט שוין ווארשיינליך אוואנסירן אין דער "לוינע" דער שלעזישער "דאמפ" דאנציג.

דאנציג - ווארשא 0:2
קאטאוויץ
א.ק.ס. - מאטראזען-קלוב גדינא 5:4
נאפשוו - דאמב 0:5
פויזען

ווארשא - פאנא (פויזען) 2:6

ליכט-אטרעטישער רעפרע-זענטאנץ-מעטש פוילען - רומעניע

בוקארעסט
אין בוקארעסט איז פארגעקומען א לייכטיג-לעטישער מעטש צווישען די רעפערענטאציע פון די מלוכה'שע אינסטיטוטען פאר פוילישער ערציהונג (צ.ו.פ.) פון פוילען און רומעניע. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון די פוילישע ספורטענען אין פערזענליכע פון 71½:47½.

שווייץ - נארוועגיע 0:2
אינטערנאציאנאלער פוסבאל-מעטש.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג דעם 4טן נאוועמבער
6.34 - גוטנאכט. 6.50 - פלייטען. 7.20 - יודיעות. 7.30 - פלייטען. 7.35 - אינפארמאציעס. 8 - אוידיא פאר שוועד. 11.57 - צייט-סונגאל. 12.30 - יודיעות. 12.15 - קאנצערט. 1.30 - פאלקס-לירע. 4.12 - בערע. 8.15 - עקספארט. 8.20 - ראמאנטישע מעלאדיעס. 4 - לעקציע יודיש. 4.15 - קאנצערט. 4.40 - סקעטש. 5 - אויפ'ן וועג אחיים. 5.05 - שמועס. 5.15 - פאנעווע. 5.20 - לירע. 5.50 - שמועס. 6 - פידעל-קאנצערט. 6.30 - קעסעל פאר קי-דע. 6.45 - פלייטען. 7.20 - רעקלאם-קאנצערט. 7.35 - יוה. 7.40 - ספארט. 7.50 - אקטועלער שמועס. 8 - זעלנערישע אוידיא. 8.30 - קאנצערט. 8.45 - אונגע-יודיעות. 9 - לירע. 9.30 - אוידיא פון קראקא. 10 - סיסט. קאנצערט. 11 - יודיעות. קאמוניקאציע. 11.05 - פלייטען.

האבען זיך אבער אויך פאר די שטראפען נישט אי-פערשטארקען. זיי האבען ווייטער פארטונענעט די סאנדאליסטישע סאקס.
זעהנדיג א צו א אוואנטורעס נעהמט נישט קיין סוף, האט דער דאקטאר פערקלאנט זיין געווע-זענע סימפאטיע אין שאנטאזש.
אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסער דעם האט זיך לעצטענס אריינגעכאפט

אויסגעשטעלט
אין איינער נעכטער נאכט
אין איינער נעכטער נאכט

ZACHETA
26
גרויסע פרעמיערע!
Młody las

אגראמישע שולע ביי "העלע"
נובעל
מעדאל

היינט מאסז-פארשטעלונג
אין טעאטער
ראומאטאשטי

די שרעפנונג פון דער
פאטאגראפיע-אויסשטעלונג

היינט און פאלגענדע טעג
צום ערשטן מאל אין פארשטעלונג
(סימפאניע)
פון ארבייט

רויזע מינדל האראוויץ ע"ה

פארמאלעז
אויף אגראדאנא 9
אין איינער נעכטער נאכט

CAPITOL
זאנארוזקא 16
פילם געוויינלעך די יונגע יודישע
פאנאנערע אין פאלעסטינע

ענטשולדיגונג
דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג

פרייע פאסטענע
פרייע פאסטענע

פרייע פאסטענע
פרייע פאסטענע

איינעלעך
אין הויכע

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

אכטונג צייטונג-פערקויפער!
די פערקויפער

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פילם דיר-געלד
פילם דיר-געלד

פראנצייזישע סמאלקא

צום 125. געבורטס-יובל פון פוילישע פרייהייטס-קעמפער און יודען-פריינד

פון בי-ציון גינסבערג

טון פאר דער פאליטישער לאגע פון דער פוילישער געפאלקערונג אין גאליציע, וועלכע האט אין איהם געהאט דעם בעסטען פארלאמענטארישען פערטער-סער, וועלכער האט שטארק געהויבען דאס אָנזעהן פון די פאלאקען ביי דער עסטרייכישער רעגירונג און ביי די שטאנדאדיגע פאלקער.

שוין דער פאקט, וואס א פאליאק איז געווען פרעזידענט פון זייערער פארלאמענט און האט דעם זיין גרויסער פערזענלעכקייט און פאליטישער אידעאלאגיע.

א בעזונדער קאפיטעל פערנעמט די טעטיגקייט פון פראנצישע סמאלקא אלס דעפוטאט פון גאליציע שטעט סיים אין לעמבערג. דא האט ער געשפילט א גרויסע ראלע אלס איינער פון די בויער/פון דער גאליצישער אויסגאבע, וועלכע איז געווען א אויסגעצייכענטער שול פאר די שפעטערע אָנזעהרענע דע פוילישע פאליטיקער און האט צוגעגרייט ערשט קלאסיגע כוחות פאר דער קומענדיגער אַדמיניסטראציע אין דער פרייער פוילישער רעפובליק.

פראנצישע סמאלקא איז געשטארבען אין לעמבערג אין יאָהר 1899.

נישט אַלע פוילישע און אוקראינישע פאליטישע שרעקלעך אין אַמאָליגען גאליציען האָבען פֿער-שטאנען, אַז מען קאָן נישט קעמפֿען פֿאַר רעכט און פֿרייהייט פֿאַר דעם אייגענעם פֿאָלק, אַיבערלאַ-זענדיג גלייכצייטיג אַנדערע בעפֿעלקערונג טיילען, דערנאָכער אַזוי. די יודען אין מיטעלאַטערישע פֿערשקלאַפֿונג. בעקומענדיג אויסאנאָמיע פֿאַר גא-ליציען, האָבען געוויסע פוילישע און אוקראַינישע פאליטיקער זיך אָפּגעגעבען צו גאליציען.

אויב מען בעקלאַנגט זיך אין די לעצטע יאָהרען, אַז די יודישע גלייכבערעטיגונג איז געבליבען גלויב אַלפֿין פֿאַפּיר, אַזוי דאַרף מען דערמאָנען, אַז אַלץ נאָך דעם יאָהר 1848, וואָס איז געווען דער פֿרייהייט פֿון די פֿעלקער, זענען די יודען אין גאליציען אַלפֿין פֿאַפּיר פֿאַר נישט געווען גלייכ-בערעטיגט. עס האָבען נאָך עקזיסטירט א גאנצע יאָהרע בעשענדיקונגען פֿאַר יודען, וועלכע האָבען זעלבסט אין אַ פֿאליטישען געטא, ווי צווייט-קלאַ-לעבן, אַדער דריט-קלאַסיגע בירגער.

א יודען איז, למשל, געווען פֿערבאָטען צו קויפֿן גרונד-בעזיץ, א יוד האָט, לויטן געזעץ, נישט געטאָרעט ווערען געוועהלט אלס בירגערמיי-טער, א יוד איז בכלל נישט געווען גלייכבערע-טיגט ווי די אַיבעריגע בירגער און עס האָבען אָקזיסטירט פֿאַר יודען אויסנאָמע-געזעצען, די דא-ליגע געזעצען האָט מען געדאַרפט אָפּשאַפֿען אין גא-ליציען, נאָכדעם ווי זענען געוואָרען אָפּגעשאַפֿט אַין אַנדערע לענדער פֿון דער געזעצגעבער עסטריי-טישער מאָנאַרכיע.

אויב עס איז געלונגען אָפּשאַפֿען די דאָזיגע אויסנאָמע-געזעצען פֿאַר יודען און גאליציען און אויסצוברייטערען די בירגערליכע גלייכבערע-טיגונג און אַזוי אַלץ, אַז דער יודישער בעפֿעלקערונג, וואָס האָט אין דעם די גרעסטע פֿערזענלעכע דער-מיינונגס-קעמפֿער פֿראַנצישע סמאלקא, וועט מו-אָגע אַרויסטערענדיג אין גאליציען סיים, אין וועלכע ער האָט פֿערטיידיגט די פֿאָדערונג פֿון גלייכ-בערעטיגונג פֿאַר יודען זענען אַ ביזשיל פֿון הוי-זער אידעאָליע און ליבעראַליזם פֿון דעם וואָג-זעכערען פוילישען פאליטיקער אין 19-טען יאָהר-לענדערט. ער דאַרף זיין אַ מוסטער און ביזשיל פֿאַר יודען ערנסט דענקענדען מענטשן.

פֿראַנצישע סמאלקא איז געבוירען אין יאָהר 1814 אין קאַלזש, פֿון אַ פֿאָטער אַ דיטש און אַ נאָטער אַ אונגאַרישע. כמעט זיין גאנץ לעבן האָט אָן פֿערבאָרט אין לעמבערג. געמיינדיג אַ לעב-אָפּשטען אַנטויל אין פֿענעטליכען לעבען און אין יעדע אַנאָמע-געגייגיקייט-בעוועגונג, פֿאַר וואָס ער האָט געמוזט אָפּוועגן אין דער תּפֿיסה אין קאָפּשטיין-צוהיב וועט גרויסע מעלות און אויסערגעווענהייט פֿעריגקייטען איז ער געוואָרען געוועהלט אַין יאָהר 1848 אין דער ערשטער עסטרייכישער אָנזעטיגער-פּאַרלאַמענט אין דער אַינער פֿון די פֿערטערע פֿון דער פוילישער בעפֿעלקערונג, וואָס האָט אָפּגעהיט ווי בעטייליגט ביים אויספֿירונג פֿון די עסטרייכישע קאנסטיטוציע, וועלכע האָט אָפּג-ע-וואָלט אַ מיטעלאַטערישע געזעצען און געמאַכט אַ סוף צו דער פאליטישער פֿערשקלאַפֿונג פֿאַר-שטענדיגע.

סמאלקא איז געווען דורך אַ רייע יאָהרען ווערענדיג פֿון עסטרייכישען פֿארלאַמענט אין וויען, אַזוי דעם דאָזיגען אַמט האָט ער זעהר פֿיל אַיפֿגע-וואָלט.

דאס רעפערענץ אין ארץ-ישראל

דייעות פון דער יודישער טעלעגראפיע א נעמען

פֿון פֿערשידענע פֿארבאָלעמען פֿון דער אַרבייט-ער בעוועגונג און מעסאָדאָלאָגישע בעהאַנדלונג פֿון אַ רייע בילדונגס-פֿארבאָלעמען. דאָס פֿראַגראַם האָט חוץ רעפֿעראַטען און שמועסען אַוואַנגענומען אַיך ספּאַרט-איבונגען און שפּילען.

אלמנה נאָך אַ קריסטליכען ציון-פֿריינד
בעקומען 18.000 פֿונט ענטשערינגונג.

ירושלים. די אַלטישעק פֿאַלמנה נאָך דעם בעקאָנטען קריסטליכען ציון-פֿריינד לאַרענס אל-פֿאַנס, וועלכער האָט נאָך מיט 5 יאָהר צוריק פֿאַפּיר-לאַזירט דעם ציוניסטישען געדאַנק אין ענגלאַנד, האָט נאָך פֿיל יאָהרען פֿון נישט און דאָקומענטען פֿון דער אַ-דעגירונג 18 טויזענד פֿונט, עס האָט זיך געמאָלד אַרויסגעוויזען, אַז דער פֿערשטער-נער לאַרענס אל-פֿאַנס האָט מיט פֿיל יאָהרען צוריק געקויפֿט נעבען חפּז פֿלאַך, וועלכע ער האָט שפּעטער פֿערלאָזען. אַזוי דעם דאָזיגען שטח איז אויסגעבויט געוואָרען די חפּזער-באַקט-סטאַנציע. די אַלמנה האָט זיך העכער 10 יאָהר פֿראַעסירט מיט דער אַ-דעגירונג און געבליק נאָך אַ לאַנג-פֿראַגערדער האָט זי פֿערהאַלטען ענטשערינגונג אין דער הויף פֿון 18 טויזענט פֿונט.

שפּעטער וועט צוגעגרייט ווערען דער באַדען פֿאַר וואָהלען. דער דאָזיגע פֿראַעסירט וועט אַרויס-גע-נערשטאַט צווישען די איינוואוינער פֿון דער קאַלאָניע, וועלכע בעהוויפטען, אַז די אייביגע פֿערזענלעכע איז געוועהלט דורך דער ווייט-אָפּגעווייזענער מערהייט פֿון דער קאַלאָניע.

ירושלים בויט זיך

ירושלים. ירושלים בויט זיך כסדר פֿונאַר-דער און ווערט אַלץ מעהר מאָדערניזירט. די עלעק-טרישע געוועלשאַפֿט אין ירושלים האָט לעצטענס בע-שלאָסען צו אינסטאַלירען עלעקטרישע בעלייכטונג אַזוי-דער ביינער גאַס, וואָס ציהט זיך אַרום דער גאַנצער שטאט און איז לעצטענס געפֿאַסטערט גע-וואָרען.

געוועלשאַפֿטליכע סעמינאַר פֿאַר ניי אָנזעקומענע עוירים

ירושלים. לויט דער איניציאַטיוו פֿון דער אַראַביזאציע, "מכנה עולים" איז אין עין-חֲדָד אַראַביזט געוואָרען אַ געוועלשאַפֿטליכע סעמינאַר פֿאַר ביינאַרע מענע עולים. די אַרבייטען פֿון סעמינאַר וואָס האָט געווייזט אַ חודש צייט, זענען געגאַנגען אין צוויי ריכטונגען — אידעאָלאָגישע אַיפֿקלערונג און ריכטונגען.

איטאליענישער קאנסול אין ירושלים

ירושלים. אין צוואַמענהאַנג מיט די בע-ריכטען וועגען איטאליענישער פֿראַפּאָגאַנדא אין אַ-האָט דער איטאליענישער גענעראַל-קאָנסול אין ירושלים צוגעשיקט צום "אָלעסטין פּאַסט" אַ חקשער, און דער חקשער ווערט בעווענדערט אונטער שטראַכען, אַז די פרעסע-אָנזעכער, וואָס ווערט פֿאַרגעשטעלט אלס אַפּאָזיציעלע איטאליענישע פרעסע-אָנזעכער האָט נישט קיין דירעקטע אָדער אַנדירעקטע שייכות מיט דער איטאליענישער רע-גירונג.

וועגען לאַקאַלען ראַט אין הרצליה

ירושלים. די אַדמיניסטראַטיווע אָרגאַנען האָבען לעצטענס אָנגעהאַלטן בערעכענען מיט דער פֿערוואַלטונג פֿון דער קאַלאָניע הרצליה און פֿאַר-שטעהער פֿון די "בני גומין", וועלכע געהערען נישט צו דער פֿערוואַלטונג, וועגען בילדען אַ לאַקאַ-לען ראַט אין דער קאַלאָניע.

די אַדמיניסטראַטיווע אָרגאַנען שטעהען אַזוי דעם שטאַנדפּונקט, אַז דער ערשטער לאַקאַלען ראַט זאָל נאָמינירט ווערען דורך דער מאַכט און ערשט

קאנט און צום סוף איז איהר נאך צוגעקומען א נייע זינד!

אָפּער נעמי האָט זיך געטרייט, אַז נאָט וועט איהר מוחל זיין איהר זינד, זי מוז דאָר עס נישט מיט איהר גוטען ווילען נאָך זי מוז ער טון.

דאָך האָט איהר גענומען פֿערפֿאַלגען אַ פֿיג-ליך געפֿיגל, וואָס האָט איהר וואָס ווייטער אַלץ סעלד-געמאַכט.

איינמאָל פֿאַרנאָכט אין איהר געוואָרען אזוי ווייט פֿערמיאָסט דאָס לעבען אַז זי איז געלאָפֿען צום טיך און זיך אריינגעוואָרען אין וואַסער. צום נאָכ האָט אַ פֿערבייגעהערדיגע נויט דאָס בעמערקט און נעמי ארויסגעצויגען פון טיך.

די נויט האָט נעמי ארוינגענומען צו זיך אין שטוב און נעמי האָט גענומען וואוינען אין באַר-רעקאָזע ביי דער נויט.

די נויט איז געווען אזא אָרימע אַז ביי איהר אין הויז האָט זיך אַ חוץ אַ טיש מיט אַ באַגן נישט געפֿן געגרייט. אַ פֿאַר אַלעס טרייעריגע אויפֿגעט אַ נען געהאַנגען אויף די ווענט, און דאָס איינציגע נע-לעכער צום שלאָפֿען איז געווען אויפֿן אוווען. און דאָרט איז נעמי געשלאָפֿען מיט דער אַלסער נויט, ביידע אומפֿאָליכע, ביידע-צופֿאַרעכענע, ביידע ע-לענדע.

די נויט האָט אַמאָל געהאַט אַ סך קינדער, זענען זיי ביי איהר אַלע אויסגעשטאַרבען קליינערקייט, נאָך איין טאָכטער איז ביי איהר געווען, דאָס איינציגע וואָס זי האָט געהאַט אין לעבען. ווען איהר טאָכטער איז אַלץ געוואָרען צוואַנציג יאָר האָט זי חתונה געהאַט און אַלץ דריי: די אַלעטשעק, איהר טאָכ-טער מיט איהר אידעם — האָבען געוואוינט אין איין הויז, ביז די אַלעטשעק איז געוואָרען האָט געראַפֿט האָבען אַ קינד און ביים האָבען איז זי געשטאַרבען. האָט די מוסער אויסגעוויינט איהרע אויגען נאָך איהר טאָכטער און האָט אַ לעלנדע געוואוינט אַלץ-אין אַ נידעריגען שטובלע מאַכט נישט ווייט פֿון טיך.

(ווייטער טאָרגען)

ראפפוזי און זיין יודישע געליבטע

(שטיינערדע לעבענס - געשיכטע דערציילט פון איהר אליין)

איבערגעגעבן פון ה. אָקערמאַן.

און אזוי ווי פֿיי פֿרומע יודען ווען אימיצער איז פֿאַרשטאנען און סכנות נפשות, ביים מען איהם אי-פֿאַר דעם נאָמען מיט דער האָפֿענונג אַז אין זכות פֿון דעם נאָמען וועט דער הוהל נעחאַלפֿען ווע-יען אזוי אַזוי אַז נעמי האָט, אַז מיטן פֿייטען פֿון דעם נאָמען וועט זיך אַזוי איהר מול און לעבען-לייטען און זי וועט זיך בעפֿרייען פֿון די שווערע-געזאָגען אין וועמענס נעם זי איז אריינגעפֿאַלען און האָט זיך נישט קענען ארויסהעלען.

נעמי האָט זיך אין דעם שוין איינמאל פֿאַר דער-מאָל געהייסען נאָדיא, ווען זי איז אוועקגעגאַנגען פֿון איהרע עלטערענס הויז, האָט זי מיט זיך געהאַט עטליכע נעזעחלעכע רובעל פֿאַר וועלכע זי האָט זיך געקויפט אַ פֿאַרפֿיילעט, וואָס האָט איהר געשטאַנען יעט פֿיזן דאָרף באַרעקאָיע, וואָס איז געלעגען אַרום אַ הונדערט וואָרט פֿון ספּאַפֿאַלס, און דאָרטען צווישן וואָרט האָט נאָדיא אויסגעשטייגט.

נעמי האָט מיט זיך קיין סך זאכען נישט געהאַט ווי האָט מיט זיך נישט געוואָלט מיטנעמען קיין שום זאך פֿון דער הויז וואָס זאָל איהר דעמאָנטירען און איהר אַמאָליגען לעבען, האָט זי מיט זיך מיטגענומען דאָס אַ פֿאַר געזעחלעכע זאכען און מיט אַלץ דעם "האַב" און "נוס" איז זי אָנגעקומען קיין פֿאַרע-זאָיע.

שוין ביים אויסשטייגען פֿון דער באַהן האָט זי נישט געוואוסט וואוהין צו געהן און וואָס צו טון. קיין פֿאַרעקאָיע איז די באַהן אָנגעקומען ביי-נאָכט, און אַרענען האָט גענאָמען ווי מיט צעפֿערס, נעמי איז געווען מיר און פֿערשלאָפֿען, וואוהין זאָל זי איינעם געהן?

א חוץ דעם, וואָס עס איז איהר נישט איבערגעבלי-בן.

פאר היינטיגן טאג איז נישטא קיין ארט איז דער דייטשער דיכטונג...

אויסערע קיניג (חומאד פון טאג)

דער גרעסטער גביר פון שטעטלע פלעגט ליב האבן
ווי צו וויילען אויפן רעכנונג פון די ארבעט
פון שטעטלע, איינמאל האט ער אנגעשטעלט בערעל שניי
דער, א גרויסער ארימא, און זאגט צו איהם מיר שפאט
ווייכט בערעל, איך האב געהערט זאגן, אז דו פער
מאכסט שוין ריינע אייגענע 500 וואלסט, איז דאס
ריכטיג?

בערעל איז צושטעלט געווארען פון דער גרויסער
עווער וואס דער גביר האט איהם צוגעשליסט, מיט דעם וואס
ער רעדט צו איהם אין גאס, האט ער געזענטערט:
נאט, זאל אונז העלפן, אז מיר זאלען דאס בייך
פערמאכען וויפיל עס מעגליך מיר נאך צו 500 וואלסט
פרידמאן איז ארוםגעקומען א פערזאנלעכער
וואס איז מיט איהם פרידמאן, איהר זעהט
אויס אזוי פערמאכט? האט איהם געפרעגט זיין
פערמאכטער.

וואס איז דער מעהר מיט מיר? 2 מיי ווייב לאזן
מיר נישט אפ נאך זי וויל נעלד און זי לאזט נישט
פון. לעצטען מאנאט האט זי געוואלט שווינגען זי
מיט צוויי וואכען צוריק צוויי שווינגען — און היינט
איז דער פריי — נעה און גיב איהר פרייז הונדערט
וואס טוט זי דעם מיט אזוי פיל נעלד? 2
ווער ווייב! 1! האב עס איהר דען געגעבן?

שפאטס-קרייזען. די לעצטע בראשור, וואס איז
אזוי ארום געקומען קיין גרויסהא, הייסט „קאמפניזם
בען מאסקו" און ענטהאלט די בעקאנטע יודע-הע-
צערישע רעדע פון פראפאגאנדע מיניסטער געבעלס
אויף דעם נירענבערגער פארטיי-צוזאמענפאך פון
נאציאנאל-סאציאליסטען.

פון יודישען קולטור רעבען אין רייזש
לאנד.
נייער ארבייטס - יאחר פון נעהר-
אנשטאלט א.נ. פון ח. נ. ביאליק

בערלין (יט"א) אין לעהר-אנשטאלט א.נ.
פון ח. נ. ביאליק ביי דער בערלינער ציוניסטישער
פערזאנלעכע איז פארגעקומען די ערשטע נאכגע-
נייע ארבייטס-יאחר מיט א רעפערעס פון ראבינער
ד"ר יאקאבס פרייז, יודישע געשיכטע אין ליכט
פון דער צייט. פאר דעם רעפערעס האט מ.

בערלין (יט"א) די דייטשע אקאדעמיע אין
מינכען האט אין די רעהע פון א נאכגענייע „דיי-
טשע געדיכטען" וועלכע ענטהאלט אין בערלינער
העפטען די שטעטע דיכטערליכע שפאנגען פון
דייטשע דיכטער, ארויסגעגעבען אויף א העפט
מיט דיכטונגען פון היינטיק היינטיק.
איז צוזאמענגעקומען דערמיט שרייבער דער אר-
גאן פון די ס.ס. „די שווארצע קארפס" צו. א.נ.ד.
עס האנדעלט זיך נישט אין דעם פאל וועגען
שטרייט איבער דעם ווערט פון היינטיק ווערן.
ענטשיידענע איז אויסשליסליך, אז דער מענטש איז
געווען א יוד, און דעריבער איז פאר איהם נישטא
קיין פלאץ אין אונזער דייטשער ליטעראטור. ער
האט זיך גענוצט מיט דער דייטשער שפראך, אבער
אלץ, וואס ער האט געשריבען, איז איבערפאלט
מיטן יודישען גייסט, געבויט לויט דעם אייגענאר-
טיגען סטיל-געזעץ פון דער יודישער נשמה.
דאס אלץ בעדייט נישט, אפער, אין דעם צוזאמען-
האנג קיין ווערט-אויסשליסליך יעדעפאלס איז דאס
א בעווייז פון הומאניטעט-ארט-פערשידענהייט.
אין א נאכגענייע „דייטשע געדיכטען" איז פאר היינטיק
קיין ארט נישטא...

א יודיש-רעליגיעזע סענסאציע ער איז א פראוואסלאוונער, י - א יודיש קינר, י איז זיין געזעצליכע פרוי, אבער זי האט זיך נישט געשמוגט

זאל אויסשטעלען א וועקסעל אויף 100 גילדען
50 גילדען אנשליסן איהם, נאטירלעך, אז ער וועט
איהם דאס געלד אומקעהרען.
— פארוואס, נעהמט איהר אלץ נישט קיין
הלוואה? — האט איהם געפרעגט קאנאפאק.
גורסקי האט איהם דאן אויפגעקלערט, אז ער
איז שטארק פערזאנלעך און איהם, אלס פארוואס
פון דער הילפס-קאסע, פאסט שוין מעהר קיין
הלוואה נישט נעמען.
קאנאפאק האט בעה מעשה מסכים געווען
אויפן דאזיגען פארשלאג, אין עטליכע טעג ארום
האט ער אבער בעקומען חרטה.
וועקסעל קאנאפאק אנטערשריפט און בעקומען
די 50 גילדען, חוץ דעם ווארעט איהם נאך פאר דער
בעשולדיגונג-קאסע, אז ער האט געפאלשט א רעכ-
ט.

וויילען. אין ווילנער קרייז-גרייט איז פאר-
געקומען א סענסאציעלער פראצעס. אויף דער
בעשולדיגונג-באנק איז געוועסן דער געווענליכער
דעם פון ווילנער אוניווערסיטעט לעאניד גורסקי,
וועלכער איז געווען געווארען אין פאלשען
א וועקסעל אויף 50 גילדען און אין פערבאפען 955
גילדען פון דער סטודענטישער וועלט-הילף-קאסע,
וואו דער סטודענט גורסקי איז געווארען פרעזענט.
בעה די געריכט-פערזאנלעכע וועגען בע-
קאנט געווארען פאלגענדע איינזעלעכע.
איינמאל איז צו לעאניד גורסקי געקומען דער
סטודענט קאנאפאק און געפערטען ביי איהם ער זאל
פאר איהם בעקומען א הלוואה אין דער וועלט-
הילף-קאסע אין דער חוץ פון 50 גילדען.
גורסקי האט איהם דערקלערט, אז ער איז גרייט
צו בעקומען פאר איהם די הלוואה, בתנאי ער

פארוואס האט זיך געמוזט אויפער- זען דער קינגלער קווארטעט.

בערלין (יט"א) לויט דער מעלדונג פון
דער „מיטעלייטשער נאציאנאל צייטונג" האט
זיך אויפגעלייגט דער בעקאנטער קינגלער-קוואר-
טעט. דאס איז געשעהען צוליב דעם, ווייל לויט
דער פערזאנלעכע פון דער רייכט-קולטור-קאמער
האט געמוזט פערלאזען דאס קווארטעט דער יוד
וילברעכטשין.

עמא - קאפען אויף דעם קורפיר- טענדאט.

בערלין (יט"א) א צאהל קאפען, וועלכע
געהערען צו „ארייז", געווענליכע אויף דער קור-
פירטענדאט, האבען זיך געווענדעט צו די נאצי-
קולטור-אמטען וועגען צווייגלייבניש צו בעשעפ-
טיגען יודישע מוזיקער, וועלכע זאלען אויספירען
פיהרען יודישע פראגראמען. די דאזיגע קאפען
זאלען קלאסיפירט ווערען אלס „געטא קאפען"
וואס זענען בעשטימט אויסשליסליך פאר דער יוד-
דישער קליענטעלע. פיל קאפען אייגענטימער בע-
קלאגען זיך, אז זייט מען לאזט נישט אריין יודען
אין די „ארייז" קאפען לידען זיי גרויסע פער-
לוסטען, זיי זענען דעריבער געצוואונגען צו ש-
פען ספעציעלע געטא-קאפען.

גרעט פרימענד רהי איסט" וועגען דער אנטי- יודישער העצע ארום דעם געוועהר-שמוגעל

בער קען קיין שום ארטייל נישט ארויסגעגעבן
ווערען. עס איז אבער גענוג, צו זאגן, אז דער
גאנצער ענין איז עלאל צו פערשטעלען די וועגען,
וואס פיהרען צום נאך גאנצן קליינעווייניג פון
פריינדשאפט, וועגען וועלכען עס האט געדענט
סער ארטור וואקאק, צו בעהוויפען צו אין א
אין פארהאן א וועלכע עס איז בעדייטענדע און
רעאלע פריינדשאפט צווישען די אלטע איינוואוי-
נער און נייע עזלים, וואלט בעדייט זיך שטעלען
אויף גאנצענדיגענען פאסימיליטעטן שטאנד-
פונקט אדער פיהרען אַיאייגענאָרטיגע פראפאגאנדע
וואס שטייט זיך נישט אויף פאקטען, ווען די יוד-
ניגע - פערענדיגט די ענגלישע צייטשריפט -
וועלכע בעהוויפט דעם גאנצן פאל פון אַיאיי-
אויפן ארט אַגענשאפט: אין וואס פאר אַ מאס
די אַרבעט און די יודען האבען צו זיך געגענויטיג
צוטרין און וועלען געניסען איינער פון צווייטען,
דאן וואלט מען געקענט רעכענען אויף בעסערע
אויסזיכטען צו לעזען דעם פראבלעם.

לאנדאן. (יט"א) „גרעט בריטער ענד דהי
איסט" (אמאליג „ניר איסט ענד אינדיא"), וואס
שטעהט באהענט צו די קרייזען פון קאליגאנאל-אמט,
וויכטיק א ליט-ארטיקל דער פערשטערפונג פון
די יודיש-אראבישע בעהינגען אין צוזאמענהאנג
מיט דער ענדעקטען געוועהר-שמוגעל אין א
אין דער וועלטער צייט - שרייבט די ענגלישע
צייטשריפט - ווען דער הויך-קאמסאר פון א
האט פאר א יודישער אויטאריע אפערירט אזוי
איינדרוקספול פאר האנדעלען זאגפאלטיג אין היי-
ליגען לאנד דעם קליינעווייניג פון, דעם בוימ
פון פריינדשאפט, איז די מאנדאט-טעריטאריע גע-
ווען פערזייהט מיט אויפגעצוגען צוליב דעם צופע-
ליגען לאנד דעם קליינעווייניג פון, דעם בוימ
געלטע אמוניציע אין יפו. די פרויען צו שמוגעלען
געוועהר קיין א, וועגען צום בעדייטענדע נישט
קיין נייע ערשיינונגען, און אויב די אויפגענוג איז
געווען אזוי שטארק, ערקלערט זיך דאס דערמיט,
וואס דער טראנספארט איז געווען גאנץ בעדייטענד,
די אויספאשונג איז נאך נישט פערענדיגט, דערי-

רייכע דייטשע נאצי - פראפאגאנדע דייטשע סיסטעמאטיש אריין קיין פירען.

פירישע נאצי בראשורען ווערען אינ- פארטירט פון דייטשלאנד קיין פוילען

גדלינא (יט"א) די רייכט-דייטשע פראפא-
גאנדא בעהיט זיך לעצטענס דורך פערשידענע
וועגען אריינדינגען קיין פוילען. דורך דער פער-
מיטלונג פון די האנדעלס-פערטערענגען פון דיי-
טשע פירמען ווערען געבראכט פאר פוילען פאר
קאלפארטאז-צוועקען טויזענדער נאציאנאל סא-
יאליסטישע בראשורען. אין גדלינא צ. ב. בעקומען
די פערטערענער פון פיל דייטשע טראנספארט-פיר-
מען טארגעגלייך גאנצע פאק פראפאגאנדע ברא-
שורען, וואס זענען אויף פויליש און בערלינער
פערלאג פון מ. מילער און וואן. דער וועק פון די
דאזיגע בראשורען איז צו פערשפרייטען נאציאנאל
סאציאליסטישע געדאנקען אין די פוילישע ווירט-

דער סור פון גרייך

בליזע אויגען איהרע זענען בלינד. זי טוט
א ווארף צו איהם, ציהט פון איהם אראפ דעם
בער-ראק, זי נעמט איהם זארגפאלליג אן אונט
ארעם און ווייזט צערטליך אפ דעם שווייט פון
שטערען.
— וואס האסטו זיך אזוי געזאגט? איך
זיך נישט געלאנגט ווייליג. ביזט אדאירא שט
הונדעריג?
און איודא, וועלכער ווערט שיער
צוועט פון אנגעפערטענער זאטקייט (פון
פאר א רעסטאראן קימט ער אצט אן? מ
איך זיך צו טרעפן), געהט אין עס
וואו זארגפאלליג, מיט מוטערליכער צערטליכ
איז שוין צוגעגרייט פאר איהם דער געדעקטער
ג, נג, דוד, וואס הערט זיך עפעס נ
ס'עט זיין א מלחמה, צי ביין? — זאגט ער
אנאגעשטאפט מויל, מאטערענדיג זיך און
צושלינגען דעם ביטען.
און אז דארא געהט ארויס אויף א
פערזאנלעכע ער אַיאייג, וויכטיק-אונטער אין
ריכטונג און זאגט מיט א שלוקערק.
— א וואונדערבארע פרוי... דוד... א
דערבארע פרוי...
און ווערט ענג אין דער ברוסט און אין
זיך ארויס פון אס דעם הויז אויף דער פ
לופט, מיט דעם געדאנק, מעהר קיינמאל
אריבערצוטערען די דאזיגע שוועל (און
דאן אבער, אז מארגען וועל איך ווידער ק
איך געה אבער די שוין-פרייטערע
אריינקענדיג אין די בעלויכטענע פערטערע
עס געטוט זיך גלייכע קאמיליעס - א מ
א ליב ווייב און קינדערלעך - און איך קלע
גען דעם, אז גליק איז בלינד, און אז ליב
בלינד, און אז אין דעם ליגט-דער סוד.

— רבנו של עולם! ווען איך וואלט געהאט
אזא ווייב, ווי איהר! — כאפט זיך מיר אומ-
בערן ארויס.
איך בין זעהר גליקליך, דוד! — רופט זיך
פון דארא און לעגט אונטען איהר האנד-ארייט אויף
די קני. זי זאגט דאס ערנסט און רהיג, ווי אלץ
וואס זי טוט. — איודא, איז... א וואונדער-
בארע מאן!
איך שייט-אויס מיט אַיאייגנדיש געלעכטער.
איך קען זיך נישט איינהאלטען, וואס מען לויבט
אס דעם עוועל. טו איהר א זאג:
— פונדעסטוועגען... איז עס זעהר נישט איידעל
פון זיין ווייב צו לעזען אייך זייען איינע אלץ...
— איך בין נישט אלץ... איך בין מיט
די קינדער...
— יא, אבער...
— און איהר זענט דאך אויך מיט מיר -
לאכט דארא.
— לאכט נישט, דאס איז נישט קיין שפאט
זאג איך. — איך, אויך איינער ארט, וואלט
אזא מאן.
— א שלעכטער פריינד זענט איהר - זאגט
דארא שטיל, און די שוועלעך איהרע ארייטען גיך
גיר, שווינדלען ביי איהר אין די הענט.
איך ווער ענטשוויגען. איך קוק אויף איהרע
ווייטע, דינע פינגער, וואס שווינדלען שטעל פאר
מייען אויגען און טראכט:
— ליבע, וואונדערבארע! דו וועסט זיך קיינ-
מאל נישט דערווייטען ווי ליב און טייער דו
ביזט מיר...
ארום צוועלף בעווייזט זיך איודא, דער הומ
אונטערגעוויק אַיאייג נאכער, די אויגען גלאנצען.
פון איהם שמעקט מיט וויין, פרויען און יונג.
דארא זעהט דאס אבער נישט. די שעהנע

פון ח. נ. ביאליק
אין שטריקע אונט ליפונגע, וואונדערבארע פרוי.
אין וואלט, דאכט זיך, ווי א וויכער געפלינגען
פון דער ארייט אַיאייג... איך וואלט, ווי א שטר-
עם, אריינגעפלינגען אין מיין היים, א כאפ געטון
דאראן אין מייען ארעמט און בערעקע מיט הייסע
קישען איהרע וואונדערבארע רהיגע, בליזע אויגן:
— ליפונגע! איך האב זיך אזוי געאיילט
צו דיר!
דערנאך וואלט איך איינס נאכט אנדערע
א כאפ געטון אויף די הענט די צווייגלייג-מיינעלעך
און וואלט זיי אויסגעקישט די ראזעווע בעקעלעך:
— אה, ווי איך האב געבענקט נאך איך, קינד-
דערלעך!
— יא, דאס איז א גליק. דאס איז א גרויס
גליק, צו האבען א היים, קינדער... און נישט
אפפאטערען די טעג מיט די יאהרען אין עלענד
קייט, אזוי ווי איך. איך וועל אבער קיינמאל נישט
חרונה האבען, ווייל מיר געפאלט אויסערגעווענהליך
דארא, און וואו וועל איך דען געפלינגען נאך אזא
דארא?
— וואס האט איהר זיך פערטראכט, דוד? —
לאכט דארא. זי האט דרייבניגע, גלייכע צייהנדלעך
איינס צו איינס, ווי יונג זי איז נאך!
זייען מיר אזוי און פלאפלען פון פערשידענע
זאכען, און אס דער עוועל, איודא, איז נאך אלץ
נישטא, איך בין אויסגעבראכט, ס'פערדריסט מיר:
— סטייטש, שוין נאך עלף...
דארא לאכט:
— וואס עסט איהר זיך אזוי אפ דאס הארץ?

אין אַיאייגלעך בחור, און א ווייב, אהן
קינדער, פלעג ליב האבען אריינצוגעהן צו מייען
פריינד - איודא און דארא. דאס איז געווען א
גליקליך פאר-פאלק און דערצו נאך האבען זיי
פערמאכט צוויי שעהניגע מיינעלעך - א צווייליג
— וואס, אז זיי פלעגען מיר נאך דערווען, פלעגען
זי מיט פריי אנהויבען שרייען:
— פערטער דוד איז געקומען! וואס האסטו
אונז געבראכט?
דארא מיט איהר ליבען שמייכלע, פלעגט
אויפשטעהן און מיר ענטגען גען. זי פלעגט
סטרעפער-וואס ניהען אדער שטריקען פאר די
מיינעלעך וועגען.
— נג, וואס הערט זיך עפעס נייעס, דוד? —
פלעגט זי מיר א פערע טון.
איך פלעג זיך אוועקוועצען לעבען איהר ביים
רונדען טישעל און אנהויבען אלעמאל מיט דער
וועלכער פראגע:
— וואס, נאך נישטא איודא?
— ניין... ער האט אנגעקלונגען, אז היינט
אזענד וועט ער צוויימאנען א זייער עלף.
די יונגע פרוי לעגט אויף א וויילע אונטע
איהר האנט-ארייט און שטעלט אן אויף מיר
א פאר וואונדער-שעהנע, רהיגע, בליזע אויגען:
— איהר ווילט עפעס, דוד?
מיר איז דארא אויסערגעווענהליך געפאלען.
אך האב נישט געקאנט פערשטעהן, ווי אזוי אס
הער עוועל, איודא, ווערט עס פערפאלען ערגער-
ווא, אין די אונדערען, בשעת איז דער מיט ויסט